

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Strada Baron L. Pop (Brassai-u.) 10.
Telefon 9-77.

Ejzel teleten (nyelada)

FLOFIZETESI ÁRAI

Égés évre — 115
Félévre — 60
Negyedévre — 32
Egy hónapra — 110

X. évfolyam * 248

1929

November 5. Vasárnap
5690 év Tisri 30

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Koiozsváron hirdetések

Rudolf Mosse
S. A.

Str. Reg. Maria No. 36 Tel. 4-15

és a

Lloyd Express

Str. Geln. No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fe

A tizenkétéves Balfour-deklaráció

Ma tizenkét esztendeje, hogy napvilágot látott a zsidó szétszóratás történetének legnagyobb jelentőségű dokumentuma: a Balfour-deklaráció, 1917 november 2-ikát irtak akkor. A középeurópai zsidóság csak nagyon hiányosan értesült erről a páratlan jelentőségű eseményről, mert a német és osztrák katonai cenzura gondoskodott róla, hogy ez a hír megfelelően eltorzított formában lsson napvilágot és semmi körülmények között se ébresszen szimpátiákat a zsidóságban Anglia iránt. Előttünk tehát csak a háboru után bontakozhatott ki a Balfour-deklaráció történelmi jelentősége. Az antant államokban és Amerikában azonban annál nagyobb visszhangot váltott ki a deklaráció. Az oroszországi zsidóság milliói tömegre valóssággal megrendítő hatást gyakorolt ez a örömhír és a nyomatott háborus atmoszféra ellenére is egészen fantasztikus méretű ünneplések keretében vettek tudomást a zsidó sorsfordulás eme előhírókéről. De nemcsak Oroszországban, hanem a londoni, newyorki és párisi zsidó-negyedekben is tízezres zsidó tömegek gyűltek össze, a rabbik a Széfer Torákkal vonultak fel és az örömtől valóssággal megmámosodott tömegek ünnepelték a Balfour-deklaráció kibocsátásának tényét.

Akkor mindenesetre másképen látták és másképen remélték a deklaráció várható hatásait. Még a legszeptikusabb zsidó vezetők azt hitték, hogy ez a deklaráció már egyértelmű a zsidó állammal s hogy rövid néhány év alatt lehetséges lesz a zsidók százazeivel betelepíteni Palesztinát s ezáltal megteremteni a zsidó állami lét szilárd alapjait. Akkor volt épen alakulóban a zsidó hadsereg első formációját látták s ezért nem is volt teljesen jogosulatlan az a remény, hogy erre a haderőre támaszkodva, csakugyan gyors tempóban lesz megvalósítható az országépítés műve.

Tizenkét esztendő telt el azóta. Nehéz és megpróbáltatásokkal teli évek voltak a zsidó nép és Palesztina számára. E küzdelmes évek során mindenképp kiderült, hogy egy elárult országot felépíteni és egy elkallódott népet nemzeté regenerálni nem lehet márról-holnapra és főként nem lehet egy deklaráció nyomán fakadt szalmalángszerű lelkesedéssel. Kiderült, hogy Palesztina felépítéséhez az egész zsidó nép évtizedekig tartó egyetemes erőfeszítése szükséges és egy hosszú nevelőmunka, amely alkalmassá teszi e nép fiait az államépítésre.

Az utóbbi évek során gyakran próbálták a Balfour-deklaráció történelmi jelentőségét kikezdeni s különösen a nemrég lezajlott palesztinai események sok emberben vetették fel a kérdést: vajjon nem anakronizmus-e ma már a Balfour-deklarációról beszélni, amikor az angol kormány politikája oly szomorúan cáfolt rá a deklarációnban foglalt ígéretre. A mi véleményünk szerint ez teljesen elhibázott felfogás. A Balfour-deklarációt ki kell emelni a napi aktualitások váltakozó sodrából, mert igazi jelentőségét csak bizonyos történelmi távlatból ítéltethjük meg. Ez a deklaráció független a pillanatnyi politikai erőviszonyoktól és az angol kormány magatartásától. Állami létünk elvesztése óta ez volt az első közjogi dokumentum, amely elismerte népi mivoltunkat és történelmi összefüggésünket egykori házáunkkal, Erec Jisrael-

lel, valamint ama jogunkat, hogy e történelmi összefüggés logikus és gyakorlati konzekvenciáit levonjuk. Ehhez a deklarációhoz néhány hónappal annak kibocsátása után a civilizált világ összes államai is hozzájárultak, úgy hogy ma már nem tekinthető többé Anglia egyoldalú politikai megnyilatkozásának, mert a népszövetség útján az egész civilizált világ vállalt garanciát annak teljesítéséért. Ha ebből a távlatból tekintjük és méltatjuk a Balfour-deklarációt, úgy annak jelentősége gigantikus mértékben nő meg, amelyhez hasonló még

csak egy van a zsidó történelemben, az amelyet Cyrus király adott a babilonai fogságban élő zsidóknak, amelynek alapján Ezra és Nehemia vezetésével ismét visszatértek hazájukba és elvégezték a második honalapítás nagy művét. Ha az elmúlt tizenkét év alatt nem is váltak valóra mindazok a remények, amelyeket a Balfour-deklarációhoz az első időkben fűztünk, ez a legkisebb mértékben sem csökkenti a deklaráció történelmi értékét, amely ma már a zsidóság nemzeti aspirációinak legfőbb jogforrásaként tekinthető, jogforrásnak,

amely az élet realitásaiban gyökerezik. Ez a deklaráció rég kilépett az egyszerű diplomáciai akták sorából, és az egész civilizált emberiség elismert és megváltoztathatatlan törvényévé vált. Ezért kell nekünk épen ma, amikor Palesztinában olyan események után vagyunk, amelyek szöges ellentétben állnak a deklaráció szellemével, magasra emelni a Balfour által adott új köztáblákat és azokat Anglia és a világ elé tartanunk, mint hirdetőit megsértett jogainknak és soha el nem vitatható nemzeti aspirációinknak.

Tardieu az új francia miniszterelnök-jelölt

Tardieu a reakciók embere — Briand azonban őt is támogatja. A radikálisoknak agyanannyi tárcát ajánlott fel Tardieu, mint Clementel

Páris, nov. 2. Tardieu tegnap kihallgatáson jelent meg Doumergue elnöknel és bejelentette, hogy kormányalkitási megbízatását vállalja. Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy Tardieu még ma megalakítja kormányát és a miniszterek kinevezése a hivatalos lap holnapi számában megjelenik. Tardieu a kamarát és a szenátust csütörtökre hívja össze ülésre és ezen az ülésen külpolitikai tekintetben is nagyfontosságú nyilatkozat-

tételre készül. A deznált miniszterelnök tegnap este és ma délelőtt tovább folytatja tárgyalásait. Politikai körökben úgy tudják, hogy agyanannyi miniszteri tárcát ajánlott fel a radikálisoknak, mint Clementel. Briand támogatja Tardieut és részt akar venni kormányában, viszont Bartou egészszéji okokra való hivatkozással nem fogadta el a neki felajánlott miniszteri tárcát. Azt hiszik, Tardieu a köztársasági koncentrációját óhajtja megvalósi-

tani és még a radikálisok támogatása nélkül is megalakíthatja kormányát. A jobboldali pártok körében is biznak abban, hogy Tardieu tapodtat sem fog azokban a kérdésekben engedni, ahol Franciaország érdekeiről van szó. Az újságírók előtt a deznált miniszterelnök kijelentette, hogy arra irányul minden törekvése, hogy kormányát a lehető legrövidebb idő alatt megalakíthassa és a válságnak véget vethessen.

A többségi képviselők értekezletének szenzációs határozatai

Csak négy miniszter nélkülözhetetlen a kormányban: Maniu, Vajda, Mihalache és Madgearu

A többségi képviselők Maniut teljhatalommal akarják felruházni a konfliktusok elintézésében

Bucuresti-Bukarest, november 2. A többségi képviselők tegnap esti értekezlete, amelyen a kormánypart legmarkásabb erdélyi, regáti és beszarabiai parlamenterei vettek részt, rendkívül érdekes határozatokat hozott. Az értekezlet, amely a kormány egyes tagjai közötti nézeteltéréseket, valamint az egyes frakciók közötti surlódásokat szigorú vizsgálat tárgyává tette, kimondotta, hogy a többségi párt minden egyes tagja köteles a legteljesebb fegyelmre a párt elnökével, Maniu Gyulával szemben, akinek teljes szabadkezet kell adni.

Leszögezte a többségi értekezlet azt a kívánságát, hogy a kormány átszervezésével kapcsolatban hallgassák meg a párt parlamenti csoportját is és ez aktus során ne vegyenek tekintetbe semmilyen frakcionális, vagy egyéni érdeket, kizáró-

lag az ország és az egyetemes párt érdekeit tartás szem előtt. Ugyanakkor szükségesnek tartotta leszögezni az értekezlet, hogy négy miniszteren kívül a kabinet egyetlen tagja sem nélkülözhetetlen a kormányban. E négy miniszter, akikre az értekezlet gondolt, beavatott forrásból származó értesülésünk szerint: Maniu, Vajda, Mihalache és Madgearu.

Az értekezlet ezután élesen szembe fordult a kormány kebelében felszínre került személyi kérdésekkel és kifejezésre juttatta, hogy mindazok, akik a kormány és a párt ellen intrikálni fognak, mégha miniszterek is, szemben fogják találni magukat a parlamenti csoporttal, amely tántoríthatatlanul sorakozik fel Maniu Gyula mögé.

Az értekezlet ma este tovább folytatja tanácskozásait.

támadásait Ioanitescu ellen, akit azzal vádol, hogy házáat, amelynek évi bére eddig 200 ezer lej volt, évi 800 ezer lejért adta bérbe a pénzügyminisztériumnak.

E támadásra a lapokban nyilatkozat jelent meg, amelyben a pénzügyminisztérium megvédi Ioanitescut a támadások ellen. Grigore Filipescu a lapja viszont Madgearu jelenlegi pénzügyminiszter és Teianu pénzügyi államtitkár aláírásával egy ellennyilatkozatot közöl, amely megállapítja, hogy a pénzügyminisztérium ebben az ügyben semmilyen közlést sem tett, vagyis Ioanitescu nyilatkozatát a pénzügyminisztérium nevében.

Panamával vádolják Ioanitescu alminisztert

Bucuresti-Bukarest, november 2. Ismeretes, hogy Grigore Filipescu lapjában, az Epocában rendkívül heves kampányt indított Ioanitescu belügyi alminiszter ellen. Ioanitescu miniszter neve a legutóbbi napokban igen sokat szerepel a lapok hasábjain abból az alkalomból, hogy az alminiszter a lapoknak adott interjújában aktív miniszterektől szokatlan hangon magának követele a munkaügyi tárcát azzal a kijelentéssel, hogy nincs a kormánynak egyetlen olyan tagja sem, aki képességénél, tehetségénél és egyéb tulajdon-

ságainál fogva jobban megillethet a munkaügyi tárcát, mint őt és így e tárcát elnyerésére neki egyetlen konkurrens sem lehet.

E különös nyilatkozat, amely Ioanitescu elsősorban a munkaügyi tárcát jelenlegi birtokosával, Raducanuval állította szembe, a kormány legtöbb tagja között nagy antipátiát váltott ki a belügyi alminiszter ellen. Az ellenzéki lapok természetesen a szerencsétlen interjú erős fegyverül használják fel a kormány egységének megbontására. Ebből

Ioanitescu alminiszter e koncentrikus támadás hatása alatt a lapokhoz küldött nyilatkozatában bejelenti, hogy hajlandó magát egy zsüri döntésének alávetni, amelynek Filipescu is tagja lehet. Filipescu azonban azzal válaszolt, hogy teljesen fölösleges minden zsüri, hiszen kétségtelen, hogy Ioanitescu mint aktív miniszter, az állammal üzletet kötött, másrészt a pénzügyminisztérium nevében nyilatkozatot hamisított. Ugyanakkor az Epoca azzal is megvádolja Ioanitescut, hogy Mirtoval együtt a belügyi minisztérium titkos alapját a kormány többi tagjai elleni intrikákra használták fel.

1929 november 2.
Liszt-dalok, 20.30: Parsenyé Massanet, Chopin, stb. műveiből.
Hangverseny.
Közvetítés Brunnból. 21.35: Granafon.
1 óra: Hatnapos ver.
Szimfonikus hangv. ppé műveiből.
november 3
jsághírek, kozmetika, 12.35. Pontos időjel.
és. Utána: Operahá.
hangv.: 15.30. Föld.
szterium előadása.
nyek között indokolt a
résztése"; 16. páció.
17.45. Székesfőváros.
Brahms Szimfonia.
utvola-ária, Halévy.
ut-Saens: Gordonka.
gner: Nürnbergi mes.
Kosztolányi Dezső fel.
porteredmények; 19.45.
: „Vakok”...Chopin.
Pontos időjelzés, idő.
id Petris Jenő és c.
hangversenye.
RITÉ
Szanatorium
uj-Koiozsvár, Str. Regalá
-u.) 12a. sz. Telefon 600
szat.(cukor-, vese-, gyö-
lmi megbetegedések díe-
szet (külön szülészobával
tállyal). 8—10 napos pau-
vázat. Urologia (prostata-
ok) Orthopedia. Szemé-
gégyógyászat, Röntgen
gyo-éshizokurák, Vegyi
szgálatok. Gyógyfürdők
ékelt árak. Igazgató főor-
Pál.
olója (A cár országa
n: 3 kötet 888 oldal)
t könyvosztályában.
azás
éven át
ADÁBA
MERIKÁBA
MERIKÁBA
Uruguay, — Chile)
MERIKÁBA
zuela, Cuba Mexico)
a
merika Linie
vel, melyek elhelyezés
tás tekintetében kiváló
világosítások és ismer-
tesen kaphatók;
erika Linie SAR.
L. H. vezérigazgató
gele Ferdinand 69
C. Grivítei 183
a, Str. Mercy 2
tek !!!
ÉR 14.

Károlyi Mihály szenzációs nyilatkozata Európa és Magyarország legégetőbb politikai problémáiról

A volt köztársasági elnök lesújtó véleménye a magyar konszolidációról és a hivatalos európai pacifizmusról

Böloni György, az Erdélyben is ismert kiváló író és publicista Párisban felkereste Károlyi Mihályt, az emigrációban élő, volt magyar köztársasági elnököt. Az illusztris államférfi érdekes nyilatkozatot adott Böloni Györgynek a legaktuálisabb európai- és világproblémákról s e problémák egyik legégetőbb jelentőségű részletkérdéséről: a magyar kérdéssről. A nyilatkozatot szenzációsan érdekes voltánál fogva főbb vonásaiban itt adjuk:

— Nyugateurópában már úgy tudják — kezdte meg nyilatkozatát Károlyi Mihály —, hogy „a keleti fronton a helyzet változatlan”, Magyarországon nincs terror, nincs fasizmus, nincs háborús veszély, nem hamisítanak többé frankot és nem osepésznek többé gépfegyvereket.

— Remarque pompás könyve megmutatta, hogy mennyire hamisak voltak az egykori háborús jelentések, melyekkel a hadvezetőség a közvéleményt igyekezett megnyugtanni. Most látjuk, hogy a békejelentések ugyanennyire hamisak.

Az angol-amerikai flotta-leszerelés: blöff

— A béke nagy vívmányként ünnepezték, hogy most megvalósul az angol és amerikai flották közötti paritás, ami azonban, tekintetbevé, hogy az angol flotta bizonyos kategóriáiban ma még nagyobb, mint az amerikai, nem jelent egyebet, minthogy Amerikában csak most fog igazán megindulni a torpedózók és egyéb harcgegyeségek építése. S ez addig fog tartani, amíg az amerikai flotta el nem éri az angol szintjét.

A „leszerelési“ megállapodás következtében tehát a világ hadihajó létszáma, abszolút véve, nem csökkenni, de emelkedni fog.

— Nem lehet a világbéke szempontjából vívmányként ünnepelni azt, hogy Anglia lemond föltétlen tengeri fölénységről s hajlandó ezt megosztani Amerikával. Ez semmi egyéb, mint hogy csöbörből vederbe jutottunk. Lehet, sőt valószínű, hogy az angol kormány két-három hadihajó leszerelésével fogja megörvendeztetni a pacifista világot, de ugyanekkor Amerika, a paritásos elv alapján kétszerannyi hadihajót fog építeni. Ez az a „nagy“ pacifista vívmány!

Bethlen, alias: Kolonics

— A magyar fronton már nincsen terror a szó brutális értelmében:

a herelőlkés, az internálótábor, a numerus klauzusz és a sajtó bilincseverése annyira megtették a magukat, hogy ilyen eszközökre már nincs is szükség.

Bethlennek a magyarokkal szemben ugyanaz a politikája, mint Kolonicsnak volt: előbb koldussá, aztán szolgává kell tenni a népet, — mert a magyar uralkodó osztályoknak, minden sippal-dobbal hirdették hazafiságuk ellenére, csak egy igazi ellenségük van, s ez az ország népe. S az uralkodó kurzusnak, mely nem más, mint 3—4 ezer ember érdekszövetkezete, csak az a célja, hogy megtömje a zsebeit és meghosszabbítsa az életét. Ezért tart fenn a kurzus egy olyan hadsereget, mely az ország budgetjének több mint ötven százalékát emésztí fel. Ezért tartanak valóságos zsoldos feketeseregként négyszer annyi tisztviselőt, mint amennyire tényleg szükség volna. Ezért költenek milliókat propagandára, illetve a hazugságokra, melyekkel elárasztják a külföldet.

— Az ilyen desperádó államférfiak,

Miért olvassák most legtöbben

Renn: HÁBORU-ját?

Mert nincs olyan szépirodalmi tárgy, amely jelentőségre fölrerne vele, vagy csak meg is közelítene. Az emberiség legnagyobb tragédiájának legmegrázóbb és örök emléke. — Fűzve 204, vászonba kötve 304 lei. „LEPAGENAL“ Kolozsvár kapható.

nem mondom, alkalmasak arra, hogy felhasználják és kihasználják őket s hogy időről-időre velük kapartassák ki a tüzből a gesztenyét. De ilyenekkel senkise fog komoly együttműködést létesíteni.

Az angol munkáspárt vérszegény programja.

— Éa biz' Isten nem nagyon lelkese-dem az angol Labour Party vérszegény programjéért és nincsenek illúzióm a francia vagy amerikai demokráciáról, melyek árnyékában a reakció szépen el tud helyezkedni. De addig, ameddig ez a demokratikus pacifista irány tartja magát, — mindinkább lehetetlenné válnak az ilyen magyarországi extraturok és magyar közéleti különlegességek. Mikor az egész világ bevezette az általános titkos választói jogot, nem lehet, hogy ezzel Európa csaknem legkisebb országa, Magyarország, szembehelyezkedjen.

Trianont csak békés uton lehet orvosolni.

— A trianoni béke hibáit én is látom és hangsúlyozom, hogy ezeket orvosolni is kell. Azonban ennek olyan előfeltételei vannak, amelyeknek teljesítése nélkül az orvoslás minden reménye ki van zárva. Az első előfeltétel, hogy urbi et orbi ki legyen jelentve: a hibák orvoslását csakis békés uton akarjuk. Ebből logikusan folyik, hogy kössek vagyunk hadseregünket és alig titkolt katonai szervezeteinket leépíteni. A leszerelés végrehajtása gazdasági szempontból is életkérdés, ha az országot nem akarjuk tönkretenni.

A második feltétel, hogy késznek kell lennünk legatábbis azoknak a minimális demokratikus intézményeknek a behozatalára, amelyek a nyugati államokban s részben már szomszédainknál is megvannak.

A harmadik: készséget kell mutatni a vámháborús állapot helyett legalábbis a szabadkereskedelem felé való orientációra. Last but not least: földhöz kell juttatni a magyar parasztot. Mert ha béke helyett háborús, jog helyett börtönt, föld helyett koldusbotot kínálnak a dolgozóknak, akiket mindennek hegyibe még meg is botosnak — az otthonelőket sem lehet a kivándorlástól visszatartani. A börtönbe seuki sem vágyódik, onnan mindenki csak szökni kíván.

A magyar külpolitika Janusarca.

— A jó külpolitika előfeltétele, hogy céltudatosan egy irányban dolgozzon és politikáját hosszú munkával készítsse elő. Nálunk ennek az ellenkezője történt. Mig odahaza az öklüket rázzák, hogy így meg úgy erőszakkal fogják visszaszerelni az elvesztett területeket, addig a népek szövetségéről Magyarország pacifista szándékairól beszélgetnek Apponyival. Lehet-e ilyen tüzelmek után remélni, hogy ilyen kormányt komolyan kezelnek a külföldi hatalmak?

„Aki a hazáját szereti, nem hirdeti, hogy ő a legnagyobb patrióta“

— Nem csak Magyarország, de az egész világ terrorizálva van a nacionalisták frázisa által. Azt, aki Franciaországban, Németországban, Ausztriában és Magyarországon egyaránt azt meri mondani, hogy nem hajlandó felelősséget vállalni honfitársai, politikusi, hadvezérei bűnös könyvelmőségéért, aki a „Schuldfrage“ kérdésből hazafias kötelességet nem csinál, azt hazafurának, ellenséggel paktálóknak, internacionális destruktívnek bélyegzik meg még ma is.

Pedig végre itt volna az ideje, hogy ezektől a babonáktól megszabaduljon az emberiség és éppen ezért a haladószellemű emberek legfőbb kötelessége felvilágosító munkát végezni ez irányban és felszabadítani az embereket az ostoba generálizálás alól,

mely szerint „right or wrong my country“ mindenki felelős legyen mindenért.

Kolozsvár
Parfüm
Szappan
Hajpiz

Parfumeria
Lady

Kérje különlegességeit
Perle de Paris
Jockey-Club
Corso

CSAKIS EREDETI CSOMAGOLÁSBAN

— Magyarországnak elsősorban arra van szüksége, hogy végre megszabaduljon a gicces nacionalista frázisoktól és a turáni romantikától, melyek mesterséges ködfalat vennak a realitások elé, megfosztják az embereket a tisztánlátástól és a valemők helyes értékelésétől.

— Aki a hazáját szereti és komoly áldozatokra is kész hazájáért, sohasem fog ezzel kérkedni, hogy nincs nála nagyobb patrióta. Az erős ember magától értetődönnek tekinti ezt a tulajdonságát és nem tartja szükségesnek, hogy külső jelekkel, tollakkal és kokárdákkal, frázisokkal és vitézkötésekkel fitogtassa, hogy ő ilyen, vagy amolyan erős, hazafi, vagy hős. Ezért elvi ellensége vagyok minden olyan propagandának, mely hamis illúziókat kelt és megakadályozza a kijózanodás feltétlenül szükséges processzusát.

Rádió, patefon, varrógép, lemez vétele nem kötelező!

Raktáron: Neutrowot, Schaleco, Philips, Owin stb. rádiók. Hys-Muster, Columbia, Artifon, Nirona patefonok. Legújabb sláger lemezek

„TECHNICA“ Cal. Reg. Ferdinand No. 33.

Kedvező fizetési feltételek

**Fizetés-
képtelenségeket**

gyorsan egyeztet

Hirsch David

BRASOV

Str. Porții (Kapu-utca) 31.

Megbízhatóságáról 33 év óta előnyösen ismert. Iparigazolványos kereskedelmi ügynök.

Figyelem! ארנו כשר

Szállítók a legfrissebben olvasztott és higiénikusan kezelt

libazsirt

elképzeltető olcsó úrban saját export-bödonömben,

Friedmann Samuel

ORADEA, Cuza Voda 6.

Erdélyrészi Csillárraktár Részvény Társaság Cluj, Unió-utca 8.

Rádió nagyáruház

A legkényesebb igényeket kielégítő
modern rádiókészülékek, hálózati készülékek,
melyekhez sem anód, sem akkumulátor nem kell, már 7500 leitől.

Alkatrészek, csövek, hangszórók nagy választékban.
Látogassa meg vételkényszer nélkül bemutató-termünket.

ENGROS — ENDETAIL

Képviseletek: SCHALECO, Berlin; KRAMOLIN, Berlin;
HORNY, Wien; NEUFELD & KUHNKE, Kiel
Allandó raktár: Saba, Graetz, Telefonken, Triotron, Tunggram,
Philips. — Csillárok és villanyfelszerelési cikkek nagy raktára.

Szakértői

Évekre visszamen

Cluj-Kolozsvár, no let tudósítójától.) beszámoltunk már a vizsgálóbíró a napok zetekki igazgató milli kihallgatta Roata n ban nem adta meg kat. Savu viszont terhére rótt büncselési rendszer hiány felelősséget. Két hó gálat megindulása u mindig az a helyze tóságok kezében a hiányon kívül sem ninc. Tekintettel a

A stock kasság ha nem

A gyár vezetősé

Bécs, november vetség és az iparos tagnap tárgyalák dens ügyét. Az ip vetelést támasztott rata munkások a gozzanak együtt t bocsátott Heinwek lenkező esetben a nek lennének besz érkezett a stock munkásság határo rint egyhangulag

Az an össz

Az indiai alkot

London, nove niszterelnök teg megérkezett Lo kiséréte a Dow ahol Snowden pénzügyi helyzet a munkanélküli wood Been, az ról referáltak a donald egy órá Ening Stand indinai alkotmál lalkoztak.

A kö
táma

London, nove nap betérjeszet határozati javas alsóházat, mon Oroszországgal kötetés felvéte lyesli az ebben október első na viselője és Do nagykövet köz be foglalt me Chamberlain a ról ellenjavas amelyben azt vényhozó testü közásukat aföl miniszterelnök lamtitkár előz nem várta be nek a teljesüle ciai viszony fe nül szükséges törvényhozás,

Szakértői bizottság fog fényt deríteni a Savu ügyre

Évekre visszamenőleg elrendelték a vízművek könnyvezetésének felülvizsgálását

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban beszámoltunk már arról, hogy dr. Dunca vizsgálóbíró a napokban Savu volt vízvezetési igazgató milliós sikkasztása ügyében kihallgatta Roata mérnököt is, aki azonban nem adta meg a várt felvilágosításokat. Savu viszont továbbra is tagadja a terhére rótt bünyekekért és a könnyvezetési rendszer hiányosságaira hárít minden felelősséget. Két hónappal a bűnügyi vizsgálat megindulása után, ma valahogy még mindig az a helyzet, hogy a nyomozó hatóságok kezében a konkrét 2 millió lejes hiányon kívül semmi terhelő bizonyíték nincs. Tekintettel arra, hogy Savu tagadja

azt, hogy ez a két millió lej egyáltalán be folyt volna valaha a vízművek pénztárába, a vádirat megszerkesztéséhez elengedhetetlenül szükségessé vált a vízművek könnyvezetésének revidálása. Dr. Dunca vizsgálóbíró előterjesztésére az ügyészség három szakértőnek a kiküldését határozta el, akik a vízművek könnyvezetését évekre visszamenőleg felül fogják vizsgálni. A szakértői bizottság tagjai: Peptea Iacob, Ionescu Sándor és Manda Toni könnyvezetési szakértők, akik a napokban fogják letenni az esküt az ügyészségen és megkezdik a könnyvezetés revidálását. Az ügyészségen nagy érdeklődéssel néznek ennek a szakértői vizsgálatnak eredményei elé.

A stockeraui szociáldemokrata munkásság határozatilag mondotta ki, hogy nem dolgozik együtt Heimwehr-munkásokkal

A gyár vezetősége a határozatra kizárta a munkásokat, mire azok rendben kivonultak a gyárból

Bécs, november 2. A fém munkás-szövetség és az iparos-szövetség kiküldöttjei tegnap tárgyalták le a stockeraui incidens ügyét. Az iparos-szövetség azt a követelést támasztotta, hogy a szociáldemokrata munkások a Heid-gépgyárban dolgozzanak együtt továbbra is a három elbocsátott Heimwehr-munkással, mert ellenkező esetben a gyár üzemét kénytelenek lennének beszüntetni. Közben megérkezett a stockeraui szociáldemokrata munkásság határozatának híre, mely szerint egyhangulag a Heimwehr-munkásokkal való együtt-dolgozás megtagadása mellett foglaltak állást. Az értekezlet így eredménytelenül ért véget és a gyár-üzemet be fogják szüntetni.

Bécs, november 2. A távirati iroda stockeraui tudósítója jelenti, hogy a Heid-gépgyár üzemvezetősége elrendelte a munkásság kizárását és az üzem szüneteltetését. A gyár munkássága délelőtt tizenegy órakor teljes rendben elhagyta a gyárhelyiséget. Stockerauban nyugalom van. Négy komunistát letartóztattak.

Az angol alsóházban megörtémt az első összeecsapás a munkáskormány és a konzervatívok között

Az indiai alkotmányreform és az angol-orosz megegyezés körül kezdődött meg az angol politikai élet zajlása. A munkáspárt nagy győzelme a községi választásokon

London, november 2. Macdonald miniszterelnök tegnap délelőtt egy órakor megérkezett Londonba. Macdonald és kísérete a Downing Streetre vonult, ahol Snowden kincstári kancellár a pénzügyi helyzetről, Thomas főpecsétőr a munkanélküliség kérdéséről és Wedgwood Beem, az indiai alkotmányreformról referáltak a miniszterelnöknek. Macdonald egy órával érkezése után minisztertanácsot hívott össze, amelyen az Evening Standard közlése szerint az indiai alkotmányreform kérdésével foglalkoztak.

A konzervatívok az angol-orosz egyezményen keresztül támadnak.

London, november 2. A kormány tegnap betérjesztette az alsóház elé azt a határozati javaslatot, amelyben kéri az alsóházat, mondja ki kívánatosnak az Oroszországgal való diplomáciai összeköttetés felvételét és azt, hogy helyesli az ebben a tárgyban Londonban október első napjaiban a kormány képviselője és Dovgalevszki párisi orosz nagykövet között létesült jegyzőkönyvbe foglalt megegyezést. Baldwin és Chamberlain a konzervatív párt részéről ellenjavaslatot terjesztettek be, amelyben azt javasolják, hogy a törvényhozó testületek fejezzék ki sajnálkozásukat afelől, hogy a kormány a miniszterelnök és Henderson külügyi államtitkár előző álláspontjától eltérően nem várta be azoknak az előfeltételeknek a teljesülését, amelyek a diplomáciai viszony felvételéhez elkerülhetetlenül szükségesek. Ezért mondja ki a törvényhozás, hogy a diplomáciai vi-

szony felvételének szándékát az előfeltételek nem teljesülése előtt elítéli. Baldwin, Chamberlain és Loocher-Lamson a konzervatív párt vezetési ki-jelentették, hogy javaslatuk érdekében erőteljes parlamenti akciót indítanak és hosszabb beszédekben fogják álláspontjukat megindokolni.

Lloyd George interpellál.

London, november 2. Az alsóház mai ülésén Lloyd George az indiai alkotmányreform kérdésében interpellációt intézett a kormányhoz. Az indiai miniszter kijelentette, hogy a kormány semmi elhatározó lépést addig ebben a kérdésben nem tesz, amíg az indiai alkotmányozó bizottság, melynek tagjai hosszabb időn át a helyzetet a helyszínen tanulmányozták, közzé nem teszi jelentését. Az indiai kérdést a konzervatív párt felszinen akarja tartani. Jövő hét csütörtökén a liberálisok vezére után Baldwin volt miniszterelnök fog ugyan-

ebben a kérdésben szót kérni.

Kalkuttai jelentés szerint az indiai nacionalisták megtárgyalták azt az alkotmányreformtervezetet, amelyet az angol kormány a törvényhozás elé akar terjeszteni. Vita indult meg a tanácskozáson az indiai alkirálynak azon kijelentései felett, hogy Anglia Indiának fokozatosan akarja megadni a dominion alkotmányt. Teljes amnesztiát követelnek és kötelező ígéretet arra, hogy a dominion-jogállás ügyében összehívandó értekezleten az indiai függetlenségi mozgalom hívei többséget alkothassanak.

A községi választások és a munkáspárt teljes győzelmet hoztak.

London, november 2. Angliában és Walesben a városok községi képviselőit tegnap választották meg. Az eredmények csak a jövő héten fognak ismeretessé válni. A lapokhoz érkezett

Első Romániai Zsidó Sorsjáték!

Zsidók, a „BEZALEL“

jótehonycélu sorsjáték sorsjegyeinek vásárlásával nagy általános zsidó érdekeket szolgálunk: segítjük a zsidó munkások özvegyeit és árváit. Ezenkívül minden sorsjegytulajdonos résztvesz az 1930. február 10-ikén megtartandó sorsoláson, amikor jelentékeny nyeremények kerülnek kisorsolásra.

Egy sorsjegy ára 40 lej,

Zsidószervezetek és intézmények vezetőségei forduljanak a

Központi irodához Str. C. A. Rosetti (Cerc. Libertatea) Keresetnek az egész országban komoly garanciával rendelkező, agilis bizományosok a „ROMÁNIAI ZSIDÓK ELSŐ SORSJÁTEKA“ sorsjegyeinek elhelyezésére.

BIRÓ

divatruháza CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11/a.

1 méter tiszta gyapjuszövet
130 cm. széles Lei 245

Kérem állandó divatkirakataimat figyelemmel kísérni

1 méter crepe de chine
100 cm. széles Lei 390

Francia velour desoi, velour Imprimie és georgete geniliák stb.

1 méter francia mintás
bársony Lei 98

Crep szatenek, crep tifisz, crep de chinek és

1 méter francia nagyvirágos
flanell Lei 68

a legújabb divatujdonságok érkeztek gyönyörű választékban

1 méter angol kasha
flanell Lei 65

A mai naptól a további intézkedésig állandó olcsó héteket rendezek

1 méter tennisz flanell
szintartó Lei 33

Tájékoztatóul szolgáljon az itt hirdetett pár cikkem, melyeknek jó minőségéről

1 méter cosmanosi cerna-
barchet szintartó Lei 54

vételkötelezettség nélkül üzletben meggyőződhet

jelentések szerint a konzervatívok 13 helyet nyertek, 66-ot vesztek, a liberálisok 13-at nyertek, 28-at vesztek, a szocialisták 102-öt nyertek, 12-öt vesztek, a pártonkívüliek 10-et nyertek és 30-at vesztek. A szocialisták előnyomulása különösen az ipari és kikötő városokban igen jelentős.

A lengyel szocialisták hatalmas tüntetést rendeztek Varsóban Pilsudszky ellen

Varsó, nov. 2. A szociáldemokraták és a rendőrség között ma összeütközés történt. A szociáldemokraták gyűlésén egyik szónok, egy volt miniszter élesen elítélte Pilsudszkynak és a hadsereg tisztjeinek tegnapi törvényhozás elleni merényletét. A rendőrség a gyűlést fel akarta oszlatni, ez azonban nem sikerült. A karhatalom erősitéseket kapott s fegyverét használta. A kardlapok két képviselőt és hat munkást megsebesítettek.

Ma nagygyűlést tartanak Bukarestben a nyugdíjazott tisztviselők

Bucuresti-Bukarest, november 2. A tisztviselők körében nagy az izgatottság a nyugdíjazások és inkadrálások miatt vasárnapra gyűlést hívtak össze a fővárosba, hogy kívánságaikat és tiltakozásukat kifejezésre juttassák és a kormány elé terjesszék memorandum formájában.

A „Curentul“ polemizál a magyar lapokkal, amelyek a magyar tisztviselők tömeges nyugdíjazása miatt támadják a kormányt. A lap megállapítja, hogy minden tendencia nélkül kizárólag a kórház, illetve a szolgálati idő betöltésének szempontjai alapján történnek a nyugdíjazások. Ha a magyar tisztviselők közül aránylag nagyobb számú lett nyugdíjazva, ennek az a magyarázata, hogy az állami szolgálatban levő magyar tisztviselők általában az idősebb kategóriákhoz tartoznak, mert a fiatalabbak közül sokan nem tették le az esküt vagy más foglalkozás után néztek, vagy pedig repatriáltak Magyarországra.

29 november 3
éveket
gyeztet
Dávid
SOV
apu-utca) 31.
3 év óta előnyösen
olványos kereske-
gynök.
ebben olvasztott és
an kezelt
zsírt
rőn saját export-
mben,
n Samuel
uza Voda 6.
Unió-utca 8.
készülékek,
r 7500 leitől.
stékban.
termünket.
LIN, Berlin;
E, Kiel
on, Tungsram,
nagy raktára.

Huggenberg meglepetésszerűen megszerezte a népszavazáshoz szükséges 10 százalékot

Népszavazás fog dönteni a német kormány vádálá-helyezéséről és a Young-tervezet ratifikálásáról

Severing belügyminiszter bíróság elé állítja Huggenberget, aki lapjaiban inkorrektességgel vádolta meg a belügyminisztert

Berlin, november 2. Tiszteletes, hogy Huggenberg, a reakciós német újságíró kezdeményezésére és a német nacionalista sajtó féktelen izgatására indult meg, hogy népszavazással döntsön a német nép arra vonatkozólag, hogy hozzájárul-e a Young-féle jóvátételi terv ratifikálásához. A nacionalista sajtó azt kívánta, hogy helyezék vád alá azokat az államférfiakat, akik hozzájárultak a Young-terv ratifikálásához. A német alkotmány értelmében a népszavazást a népek kell kezdeményeznie. Ez gyakorlatilag úgy történik, hogy a választóhelyiségekben listákat helyeznek el, amelyeken a választásra jogosult polgárok szavaznak arra nézve, hogy kívánják-e a népszavazás elrendelését. Ha a választók tíz százaléka a népszavazás elrendelését kéri, azt el kell rendelni.

A múlt héten még úgy látszott, hogy ez az akció, melyet németül „Volksbegehren” akciónak neveznek, teljes csődöt fog modani. Annál szenzációsabb és megdöbbentőbb az a legújabb érkezett híradás, mely szerint a legutóbbi eredmények szerint már 36.689.043 választópolgárból 3 millió 571.356 adta aláírását az eddigi adatok szerint a Volkbegehren-akcióhoz.

Mivel még mintegy tíz százaléka a választókerületek eredményeinek ebben az összegezésben nem szerepel, kétségtelen, hogy a Huggenberg akció eléri a tíz százalékot. Jelenlegi arányszám máris 9.78 százalék.

Ha a népszavazás elrendeléséhez szükséges tíz százalékot a Huggenberg-akció ténylegesen eléri, ebben az esetben a német kormánynak nem marad más választása, mint elrendelni a népszavazást a kormány vád alá helyezése és a Young-tervezet ratifikálásának kérdésében. Nincs azonban az se kizárva, hogy a kormány beadja lemondását és már egy új kabinet fogja az alkotmánytörvény értelmében elrendelni a népszavazást.

A Huggenberg-féle akció első látszatsikere ellenére is, egészen bizonyosra vehető, hogy maga a népszavazás kudarcot fog végződni, mert hiszen a német parlament többsége baloldali pártok exponenseiből tevődik össze: szocialistákból, demokratákból, néppártiakból és a centrumból. A 36 millió választópolgárból csaknem 75 százalék nyilatkozott meg a legutóbbi választásokon a szociális haladás,

a konszolidáció és a békepolitika mellett; nagyon valószínűtlen tehát, hogy Huggenbergék a népszavazás elrendelésével célt érjenek.

A fenti híradással egyidejűleg érkezik az a szenzációs híradás is, mely szerint

1832 óta nem volt olyan hatalmas földrengés Bukarestben mint a tegnapi

A tegnapi földrengés a száz évenkénti ciklus megismétlődését igazolta. Két halottja és hét sebesültje van a kilenc perces földrengésnek, amely horribilis anyagi károkat okozott

București-Bukarest, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukaresti tudósítónk távirati jelentése alapján már tegnap beszámoltunk arról a hatalmas erejű földrengésről, amely péntek délelőtt 9 órakor a fővárosban és annak környékén pusztított. Az első távirati jelentések katasztrófális erejű földrengésekről számoltak be, a melynek több ezer sebesült és sok halott áldozata van. Bukarest lakossága egész nap az utcákban tartózkodott és leirhatatlan izgalmak közepette várta a földrengések megismétlését. A meteorológiai intézet jelentése szerint, közel száz éve, 1832 óta nem jegyezték fel Romániában ilyen hatalmas méretű földrengést. A Rossi-Forrel-féle mérések szerint, a földrengés a fővárosban elérte a nyolcadik fokot. Ilyen méretű rengéseket eddig csak vulkánikus természetű vidékeken jegyezték fel Bukarestben 1832. január 24-én volt legutóbb ilyen irányú földrengés. 1832-ben harminchat épület omlott össze Bukarestben és nyolc ember lelte halálát az elementáris erejű katasztrófa következtében.

Nyolcadfoku volt a bukaresti földrengés.

Hogy megközelíthetőleg is fogalmat alkothassunk magunknak a földrengés erejéről, ismernünk kell a Rossi-Forrel-féle beosztást.

A Rossi-Forrel-féle fokmérés tíz kategóriába regisztrálja a különböző erejű földrengéseket. Az első fokú földrengés kicsi erejű s csak szeizmograf által fel-fogható földrengést mutat. A II. fokú földrengés már valamivel erősebb. Ideges és emeleten tartozkodó emberek ezt már megérik. Az olyan földrengések, amelyek pihenő emberek is megéreznek, a III. kategóriába tartoznak. A IV. kategóriájú földrengés közepes erejű és a dolgozó ember felfigyel rá. Ha a szeizmograf V. fokú kilengést mutat, a földrengésnek már ablakokat és butorokat megremegte ő ereje kell legyen. VI. foknál a földrengés alvó embereket költ fel álmukból, a csil-lárok óriási kilengéseket végeznek, a házak megremegnek, a fák meghajolnak és az embereken a félelem lesz urrál. VII. foknál a tárgyak felborulnak, a templomok harangjai megszólalnak, a plafonról omlik alá a vakolat, az embereken óriási félelem vesz erőt. A VIII. fokú földrengés egyike a legerősebbeknek. Ezt már romboló földrengésnek hívják. A gyengén épített ké-mények leomlanak, a falak megrepedez-nek, a plafon beszakad, az emberek a leg-nagyobb rémülettel menekülnek ki há-zaikból. A IX. fokú földrengés katasztró-fális méretű földrengést jelez. Az összes épü-letek beomlanak. Városok rombadőlnek, az emberek rettenetes pillanatokot élnek át. Kilenc foknál rendszerint nagyon sok emberáldozata van a földrengésnek. Ennél már csak a X. fokú földrengés erősebb: A föld kilométereken megrepedezik, épü-letek és emberek tűnnek el a szakadé-kokban, a hegyek összeomlanak, városok eltűnnek a föld színéről, a halál kikerül-hetetlen.

A földrengéstani intézet hivatalos jelentése.

A fővárosi asztronómiai megfigyelő a földrengésről különben az alábbi hivatalos kommunikát adta ki:

„A bukaresti asztronómiai hivatal péntek reggel 8 óra 58 perckor a Rossi-Forrel fokmérés szerint, hét-nyolc fokos földrengést jelzett, amelyet földalatti morajlás kísért. Az obszervatórium diagrammái szerint a földrengés központja a főváros-tól északra körülbelül 180 kilométernyi távolságban volt, A kilengések 8 óra 58 perc 13 másodperckor érték el a maxi-mumot és 9 óra 7 perckor teljesen meg-szüntek.

Az obszervatórium épületei megreped-tek és összes ingái, egy kivételével, meg-állottak.

Érdekes nyilatkozatot tett különben közé a földrengésről a bukaresti egyetem geológiai professzora, Simionescu egyetemi tanár.

Románia Európa egyik leg-vulkánikusabb országa

Románia Európa egyik legvulkáni-kusabb országa. A feljegyzések szerint, a Kárpátok tövében a multban nagyon gyakran voltak óriási erejű földrengések, amelyeknek rendszerint sok emberáldozata volt. Az 1838-as földrengésnek a centruma Marásești volt. Marásești körül, száz kilo-méter környezetben a föld meghasadt, Râmuicul-Sarat vármegyében házak és gyermekek tűntek el a szakadékokban. A mostani földrengés csak megerősíti azt a geológiai tételt, hogy a földrengések száz évenként megismétlődnek.

Bukarestben különben tegnap egész nap folyt a romok eltakarítása. Az eddigi megállapítások szerint a földrengés kü-lönösen a perifériákon okozott óriási káro-kat. A belvárosban is mindenütt láthatók a kilencperces földrengésnek pusztító nyo-mai. Paloták falai repedeztek meg s na-gyon sok bérházból kénytelenek voltak a lakók kiköltözni, mert a repedezett falu házakban életveszélyessé vált a bennlakás.

Óriási károkat okozott a földrengés

Eddigi tudósításaink szerint, a földren-gésnek szerencsére csak két halálos ál-do-zata van. Az egyik halálos kimenetelű szerencsétlenség, mint már tegnap meg-írtuk, a Szent József katedrálisnál történt. A templom sjtájáról egy kőbe fa-ragott szobor vált le és egy parasztság-szonyt agyonütött. A másik halálos sze-rencsétlenség a Lamaitre vasúttörőében történt, ahol egy munkás, aki éppen a kőhök mellett állott a földrengés pillana-tában, az olvasztott vasba zuhant. A két halotton kívül hét sebesültje van a ka-tasztrófának. Nagy anyagi károkat szen-vedett különben több középület is. A munkügyi minisztérium első emeletét ki kellett üríteni. Nagyon sok iskolában be-szüntették a tanítást, mivel az iskola megrongált épületében a tanítás lehetet-

Severing belügyminiszter felhatalmazást adott az ügyészségnek Huggenberg ellen büntető folyamatba tételére. A német nemzetiek vezére a napokban egyik lapjában írt cikkében annak a reményének adott kifejezést, hogy a birodalmi belügyminiszter remélhetőleg olyértelmű utasítást adott a vidéki tisztviselőknek, hogy a népszavazást kéri listáján lévő aláírások összeszámolásánál nagyobbbarányu és szem-betűnő korrekciókat ne végezzenek. Ez a gyanúsítás indította Severinget arra, hogy Huggenberget a bíróság elé állítsa.

Salom

Baltá

Azokon a kenyeret h gasztva ezzel Bálter fresze tai torkosok).

A baltai ga kezdettől fog szabva a váro távol állanak Ember legyei gazdag ember kony célra eg huzatja azápu a zsebbez nyu

Egy baltai g vérségben le posan elláták sarcot róttak lett venni min pénzé: A gaz kulcióba De az egy megve istennek sem-ban, hogy im aki csak meg csodálkozva: men, borzaszt volt. Akivel c kérdezte, fagg rosszul ki. S ment, hogy Re dig ment a já elhitte, hogy belefeküdt az beszéite az or-tát írjon neki, sebbet. Pár n-ugy meggyeng ségének, jó le az ó halotti-k kora reggeli ó-ban az a hír, halt — Mi zsi Ha valakit sor bele kell csak rámondják, ho lehet egyebet tek is már a fiak, hogy kés szu utjára. Köz Zálmen feleség mert ő is nag ségéről. De a és addig alkü nem kapták a a községnek s kor vitték el a kis városba, la mig teljesen me szakertült a ház a baltai gazdag

Sok dolognal csak éppen ten bőven. Anyi t ka, ahány zsid ahol drótot huz a révén szabad a táliszt, a szide vörös „facsajle csak ugy lógot zsebéből, — no cában magában szabók-templon ma, a „Chevra más kisebb ima dresen kívül, a ként „dársenolt den valamirev egy „klöz” ja: klöz, szervaner lók. Ez mind a ugyanannyi, ha volt a török old S hétköznap, dolga, a legjo rálhat Tóra dol a beszemedres. járt oda az em hát minden old züket és így d falhoz. Mások ez volt már re meg az ebédjük tek az emberek

Erdély és Bukovina kivételével az egész országban érezhető volt a földrengés

Bukarest környékéről egyre másra ér-keznek a jelentések az obszervatóriumhoz és ezekből megállapítható, hogy Erdély Bukovina kivételével, ugyszólván min-denütt érezhető volt az országban a föld-rengés ereje. Constantában 9 óra 25 per-cor éreztek heves lökéseket, azonban néhány betört kirakatüvegen kívül a föld-rengés itt nagyobb károkat nem okozott. Kisenevben 40 másodpercig tartottak a hol erősebb, hol gyöngébb földrengések. Itt állítólag több sebesülés történt. Buhu-iban szintén érezhető volt a földrengés, a templomokban megszólaltak a harangok, az emberek az utcákra és mezőkre men-kültek. A külföldi obszervatóriumok közül eddig a szófiai állomás jegyezte a buka-resti földrengést, amelynek centruma, az ottani feljegyzések szerint, Szófiától 300 kilométerre volt.

„Ez az autó eladó”

A newyorki tőzsdekrach akasztófa-humora

London, november 2. A Dail Telegraf newyorki jelentése szerint a Broadwayn tegnap hatalmas autósor vonult fel. Min-den gépkocsin a felírás: „Ez az autó bár-milyen elfogadható árért eladó. Tulajdo-nosa a tőzsdén tönkrement. Az autó kész-pénzért átvehető.” A különös menetet nagy közönség nézte végig, de vevők nem igen jelentkeztek. Ezzel egyidejűleg jelen-tik, hogy Ford detroitai gyára összes gyárt-mányának árát husz-kétszáz dollárral leszállította. Ennek ellenére semmi vásár-lási kedv Amerikában a tőzsdei összeom-lás óta nem mutatkozik.

A liberálisok a régenstanácsnál tiltakoztak nagybányai gyűlésük megzavarása miatt

Nagybánya, november 2. A liberálisok tegnapra nagy-gyűlést hirdettek, amelyen Duca, Moşoiu, Leonte Moldoveanu és a párt más korifeusai jelentek meg. Tegnap hetivásár volt Nagybányán a környékbeli nemzeti parasztpárti érzelmű parasztság nagy tömegeinek részvételével. A parasz-tok betódultak a gyűlésterembe és tűn-tettek a liberálisok ellen. Miután a kar-hatalom kevésnek bizonyult eltávolítá-sukra, a liberálisok gyűlését nem lehetett megtartani és azt bizonyos időre elhaisz-tották. Duca és Moşoiu tiltakozó táviratot intéztek a régenstanácshoz.

Kommunisták tüntettek Prágában a magyar követség ellen

Prága, november 2. A magyar követ-ség épülete előtt kommunisták tüntettek mintegy negyedórán át a magyarországi éhségstrájkoló letartóztatott kommunisták miatt. A zajos tüntetés a rendőrség be-avatkozása nélkül ért véget, mer a kom-munisták elvonultak.

Hirdessen az „UJ KELET”-ben

Értesítés!

Megnyílt Bukrestiben a főváros központjában a

hotel VENETIA

Str. Pictor Grigorescu 12 sz. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában meleg- és melegvíz. Lift fordó és telefon áll a vendégekrendelkezésé-re. Nagyon előnyös árak. Utazó a tarifából 25%o rabatot élveznek. Tisztelettel: „Venetia-szálloda” vezetősége Moisescu tulajdonos

Figyelem! ארטי כשר

Szállítók libabört-hájjal. Prima füstölt-hust, a legfrissebben olvasztott és higie-nikusan kezelt LIBAZSIRT elképzeltető olcsó árban, saját export-bödőnömben

Friedmann Sámuel

ORADEA, Cuza Voda 6.

A MATILD-viz

borral keverve a legkellemebb italt ad

Börkabátok, bőrszékek festését szakszerűen készíti „UNIO” Cluj

Salom Schwarcbart naplója

Fordította: Schön Dezső

Baltában még a zsidók is mások, mint az ország többi részében

Azokon a fuvarokon, melyek a kenyeret hozták, cédulák voltak ragasztva ezzel a szöveggel: „Eszet mehr, Bälter freszer!” (Egyetek többet, baltai torkosok).

A baltai gazdagok.

A baltai gazdagok olyanok, mintha kezdettől fogva hozzá lettek volna szabva a városhoz: fősvények, zsugorik, távol állanak a köztől és az ő bajától. Ember legyen ám az, aki egy baltai gazdag embertől ki bír venni egy jótékony céra egy adományt. Inkább kihuzatja az apogát is, csak ne kelljen a zsebhez nyulni.

Egy baltai gazdag embernek, aki fősvényekben lepípálta az összeseket, alaposan ellátta egyizben a baját. Nagy sarcot róttak a városra és igénybe kellett venni mindeniknek megkuporgatott pénzét. A gazdag is benne volt a kalkulációba. De mit lehet tenni, nem ad az egy megveszekedett garast még az istennek sem. Megállapodtak hát abban, hogy ima idején a templomban, aki csak meglátja Reb Zálment, ejtse csodálkozva: Mi van magával Reb Zálmen, borzasztó ahogy kinéz! Ugy is volt. Akivel csak találkozott mindenki kérdezte, faggatta, miért néz olyan rosszul ki. S a városban hamar hire ment, hogy Reb Zálmen nagybeteg. Adig ment a játék, míg Reb Zálmen is elhúta, hogy beteg és egy szép napon belekeüdt az ágyba. A társaság megbeszélte az orvossal, hogy sovány diét írjon neki, egyen csak minél kevessebbet. Pár nap múlva Reb Zálmen úgy meggyengült, hogy odaszólt a feleségének, jó lesz ha kikészíti a kitél, az ő halotti-köntösét. Másnap már a kora reggeli órákban elterjedt a városban az a hír, hogy Reb Zálmen meghalt. — Mi zsidók optimisták vagyunk. Ha valakit sorainkból kiragad a halál, bele kell csak törödni. S ha valakire rámondják, hogy meghalt, hát nem is lehet egyebet tenni, csak elhinni. Jött is már a „sámesz”-ek és az atyafiak, hogy készítsék ki a halottat hosszú utjára. Közben hozzá fogtak Reb Zálmen feleségének a megpuhításához, mert ő is nagyon híres volt fősvény-ségéről. De a Chevra csökönyös volt és addig alkudozott vele, amíg meg nem kapták az egész összeget, amire a községnek szüksége volt. Csak akkor vittek el a „halottat” egy közeli kis városba, lassankint etetni kezdtek, míg teljesen magához nem tért és visszakerült a házába. Ime egy kis mese, a baltai gazdagokról.

Anyi templom, ahány zsidó.

Sok dolognak állott Balta szűkiben, csak éppen temploma és imaháza volt bőven. Anyi templom és templomocskája, ahány zsidó. A templom-utcában, ahol drótot húztak „érev”-nek, s ennek a révén szabadon hordhatta az ember a tilált, a sziderlit, a chimist, s a nagy, város „facsájet” meg a tubákat, mely csak úgy lógott kifelé a kaftán hátsó zsebéből, — nos, ebben a templom utcában magában volt a nagy-templom, a szabolc-temploma, a suszterek-temploma, a „Chevra Sámuszim” és még sok más kisebb imaház a két nagy beszemede en kívül, ahol szombat délutánonként „darsenoitak”. Volt azonkívül minden valamirevaló chaszid szektának egy „klóz”-ja: kodomer klóz, bersáder klóz, szerváner klóz és ehhez hasonlók. Ez mind a lengyel oldalon volt és ugyanannyi, ha nem valamivel több, volt a török oldalon is.

S hétköznap, ha az embernek nincs dolga, a legjobb hely, ahol eldusku-rálhat Tóra dolgokról és világiakról, — a beszemedes. Télen csupán melegedni járt oda az ember. Körülülték a kályhát minden oldalról, hátra tették a kezüket és így dörzsölgették magukat a falhoz. Mások meg krumplit sütöttek, ez volt már rendszerint a vacsorájuk meg az ebédjük is. Nyáron meg bejöttek az emberek egy kis ujságot hallani.

Hát mi egyebet tehetett az ember az ilyen gólus-hosszu napokon, ha kenyérkeresettől megóvta az Isten?...

A baltai bolondok.

Minden városnak megvannak a maga bolondjai, s Baltának, hogy az isten ne rója fel bünül, volt egy egész rakás belőlük, tán egy egész „mimján”. Reb Zendl, vagy ahogy az utca-kölykök nevezték „Smendrik der Mesugener”, már öreg, összes szakállu ember volt, mindig elgondolkozva járkált és magába beszélt. A tanulástól bomlott meg — mondogatták az öreg emberek, akik ismerték őt a régi időkből. S ezért is szólították „Reb” Zendl-nek. A gyerekek azonban nem akartak erről tudni, s a haszontalanok egyre ráncigálták a kabátját, ha átment az utcán. Az öreg nem akart sokat, csak éppen a Messiaszt akarta elhozni. Gyakran leállt vitatkozni a „ribojne-sel-Ajlon”-mal, — s ez volt az ő mániája. Télen-nyáron folyton járkált, — ahol nappal volt, ott nem köszöntött rá az este, éhesen, rongyosan kóborgott, szakállát és pájé-szát zuhlott borzasságával lengette a szél.

A hosszuranyult és sivány, Jiszrul meg-lóditott lélek volt, kerülte az embereket, mint a belpoklosokat. Főleg a suhancok elől menekült, akik üldözték és szaladgáltak utána. Ezért csak nagy ritkán mutatkozott az utcán. Az első baltai program áldozata volt. Még csecse-mő volt akkor. Mikor az anyja meghal-lotta, hogy dühöng a program a város-ban, felkapta a gyermeket és rohant vele. El akart bujni. Utközben a gyere-kekkel a karján leesett, összeütötte ma-gát, s a gyerek egész életére nyomor-ék maradt. Ha mondani akar valamit elkezd csuklani és dadogni, ugy, hogy semmit se lehet kivenni a szávaiból. Ezért rögtön elpirul és dühbe gurul.

Zsidók egymás között.

Látszat szerint itélve a baltai zsidók békésen élnek egymás között. Valóban iriglyi egyik a másiknak a kenyerét. Közben egyik denunciót, hogy a másik török alaváló, hogy vasárnap déli 12 óra előtt kereskedik, hogy titokban bort árul és mi egy és más.

És az asszonyok, akik a legunottabb tétlenségre vannak itélve, odatehénked-nek a küszöbre és gyilkos pletykákat mondanak egymásról. Az egyiknek a csolentje egészen megvan égve kívül-ről, a másik — ha csak módját ejti — kerül a mikvet, ennek a gyerme-kei ugy nőnek fel, mint a gaojk, annak meg a férje sok ezressel meglepett.

Zsidók mégis élnek. Párosze kell, s mit nem tesz meg az ember a minden-napi kenyérért?! Hiszen azok a közép-kori üldözött zsidó szívek már kilob-bantak, mint homokba tört fáklák. Azok az arcok belehalványultak a szét-párazó évekbe. De a mozdulatlan idő-ben ott áll: ugyanaz a harc, ugyanaz a fájdalmas, véres kizengése az em-beri zürnek: kenyér, kenyér. Nekünk, gyökértelen zsidóknak még jobban kell izzadni, több vért kell hullatni miatta. Nehéz a kenyérkereset, mint a „ke-riesz jám-szif”, mint a tengert, vagy talán mint az eget meghasítani...

És nagyok a gezerák: és különbözők az üldözések módjai: — itt nem sza-bad zsidónak lakni, itt nem szabad ke-reskedni, itt nem szabad végigmenni, ezt nem szabad venni, amazt nem sza-bad eladni. Jaj annak, kit végzete zsi-dónak rontott. És ha az egyik kitör-heti a másik nyakát, aki nálánál nyomorultabban, végzetesebben, szerelme-sen zsidó, miért ne tegeye azt?...

Ha az egyik rőfös boltot nyit, holnap a másik is felcsap rőfösnek és veszettül kezd konkurrálni. Holnapután már egy harmadik rőfös is ott van, s ez veri mind a kettőt. A jövő héten az egész utcán kétszorbán rőfös-boltok vannak és dorongolják egymást irtalmatlanul. Keserü nyál gyül az ember szájába, ha

arra gondol, hogy ennek modern ize is van: szabadverseny demokrácia...

A kofákról és a gabona-kereskedőkről meg a luft-kereskedőkről nem is beszélék. Van-e egy ember, aki ne lenne gabona-kereskedő? Ha az ember nem tud egyedül venni, vagy nincs miből, odahizelgi magát a másikhoz. Ha ez se megy, számtalan lehetősége van még a boldogulásnak: lehet az illető közvetítő, szakértő, egy „májven”, vagy egy „interzuger”. Így kereskedik aprai-nagyja.

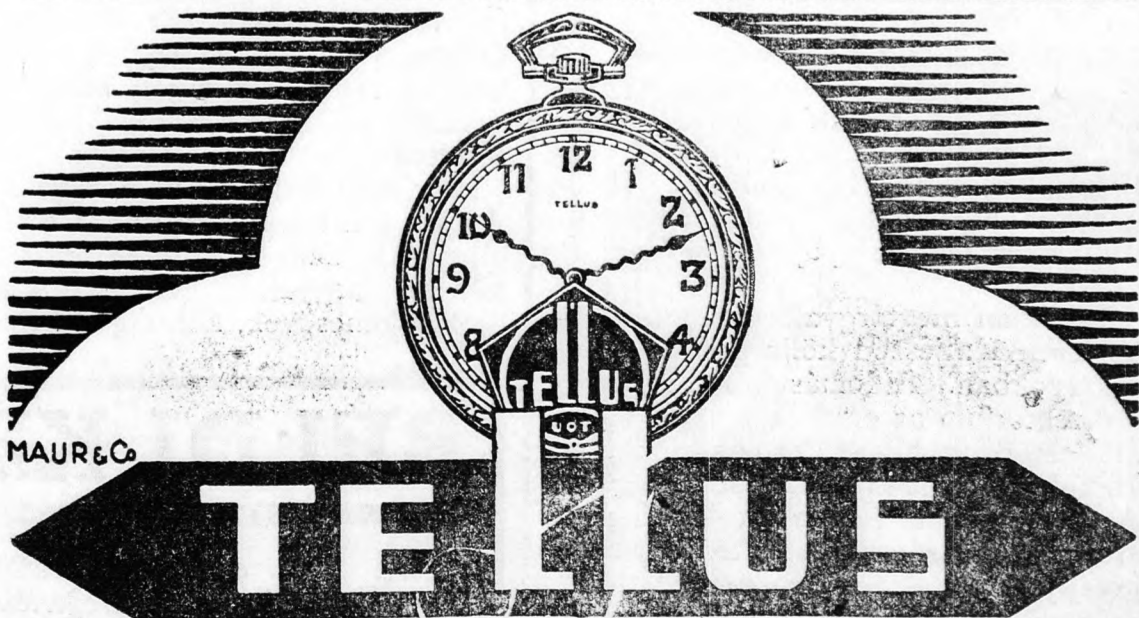
Balta szolid, csendes, bechóved város. Igaz, hogy veszekednek, szitko-zódnak és egyik a másikra tücsköt-bo-garat mond. Néha parázs pofonok csat-tanak el, s az is előfordul, hogy az asszonyok parokáikat vágják egymás fejéhez. De nyelnek egyet és csend van. Pss! Egy kukkot sem. Fenét fogja a világ tudni, hogy a zsidó otthonokban mi történik.

Verekedők, tolvajok.

A zsidó különbözik a gajtól. A gaj részegre issza magát, verekedik az ut közepén amíg csak vérbe nem fojtja dühét, mint például a hírhedt Szpiri-dán, akitől az egész város, zsidók és

keresztények rettegnek. Az ő napi pro-gramjába egy verekedés van. És bi-zony sokszor csukták már le miatta a boltokat. Igaz, hogy zsidóba nem köt bele. Először is, mert ha észreveszik őt egy mérföldről, akkor mindenki meg-alapul, nehogy szemtől-szembe találja magát vele. Másodszor is ő maga sem keresi a zsidó feleket a verekedéshez, mert zsidóknál dolgozik, zsidó ember faraktárába fűrészezi a deszkákat.

Ahogy Szpiridán elvégzi a munkát betér az első korcsmába és addig iszik, amíg berug. Azután kivonul egy sereg sihedertől és parasztól kísérve. Néze-sük bamba, hülye, zavaros a sok alko-holtól. Éktelen rekedt hangon orditozni kezdenek, hogy mindenki megborzad tőlük. Elfoglalják az egész utcát. Rend-őrségtől nem félnek. Aki kezük ügyébe kerül, azt ütlegetni kezdik, s nem nyug-szanak addig, amíg minden oldalról nem hallatszanak a sikitások és jönnek a csendőrök és a rendőrök, nagy zür-zavar keletkezik, az egész meglődult csürhét, Szpiridánnal az élen betere-lik az „itcsászták”-ba (börtönbe). Ott jól megpogtatják derekukat, de más-nap már az utcán látni őket, szemük vérrrel aláfutott és arcuk dagadt...

! ★ Versenytárs nélküli óra ★ !
elegáns, szolid és pontos

drengés

esültje van a kilenc

bb kárt azonban az

ereskedők szenvedték.

Bukovina kivételével

országban érezhető

drengés

keről egyre másra ér-

az obszervatóriumhoz

ítható, hogy Erdély

vel, ugyszólván min-

az országban a föld-

ancában 9 óra 25 per-

lökéseket, azonban

aktívegen kívül a föld-

károkat nem okozott.

scdpercig tartottak a

gyöngébb földlökések.

esülés történt. Buhusi-

ó volt a földrengés, a

szóltak a harangok.

ra és mezőkre mené-

obszervatóriumok közl-

ás jegyezte a buka-

helynek centruma, az

szerint, Szófiától 300

utó eladó

lekrach akasztófa-

mora

2. A Dail Telegraf

szíriut a Broadway

osor vonult fel. Mí-

ás: „Ez az autó bár-

árért eladó. Tulajdo-

ement. Az autó kész-

A különös menetet

végig, de vevők nem

zel egyidejűleg jelen-

ti gyára összes gyárt-

—két száz dollárral

ellenére semmi vásár-

na a tözsdei összeom-

zik.

enstanácsnál tila-

nyai gyűlésük

asa miatt

ber 2. A liberálisok

hirdették, amelyen

le Moldoveanu és a

lentek meg. Tegnap

nyán a környékbeli

érelmű parasztság

vételével. A parasz-

ésterembe és tün-

len. Miután a kar-

zonyult eltávolítá-

ülését nem lehetett

nyos időre elhalasz-

ta tiltakozó táviratot

ához.

ettek Prágában

etség ellen

A magyar követ-

unisták tüntettek

at a magyarországi

atott kommunisták

és a rendőrség be-

véget, mer a kom-

KELET-be

A Jewish Agency Councilja felszólította tagjait, hogy teljes erővel vegyenek részt a Keren Hajjeszód munkájában

A Keren Hajjeszód a Jewish Agency szerve

Berlin, november 2. A Jewish Agency Administratív Komitéja még Zürichben ben megbízta Oscar Wassermann, a Deutsche Bank igazgatóját, akit a nemzionisták részéről a Keren Hajjeszód direktóriumába delegáltak, hogy minél előbb hívjon össze egy konferenciát a Keren Hajjeszód munkáirányának újabb megállapítása érdekében. Wassermann direktor ezen megbízatás értelmében október 22-re Berlinbe, a serhof szállóba megbeszélésre hívta össze a Keren Hajjeszód igazgatóin kívül egyes országok kiváló nemzionista vezető egyéniségeit. A konferencián résztvettek Dr. Arthur Hantke és Leib Jaffe a Keren Hajjeszód direktorai, dr. Feiwel a K. H. volt igazgatója, Leo Hermann a K. H. direktóriumának főtitkára, továbbá dr. Weiner vezérigazgató (Brünn), dr. Bernhard Kahn (Berlin), Willy Dreyfus (Berlin), Leo Simon (Berlin) és Kurt Blumenfeld. Távollétüket kimentették Avigdor Goldsmid és Meyer Spielmann (London), dr. Visser és Andriessen (Amsterdam).

A konferencia első tárgya a direktórium kiegészítése volt, nemzionista tagokkal. Miután a Keren Hajjeszód a Jewish Agency pénzügyi szerve lett a vezetőségben is érvényesülnie kell a paritás elvének. Ezt az elvet a konferencia egyhangulag elfogadta irányadónak. Ennek megfelelően a direktórium nemzionista tagjai lettek dr. Bernhard Kahn, a Joint európai igazgatója (Berlin) és dr. Visser a hollandi semmitörvényes elnöke, a többi direktor személyét illetően Oskar Wassermann további tárgyalásokat fog még folytatni. A jelenlegi ügyvezető igazgatókat a konferencia állásukban megerősítette. Működésüket az összdirektórium által meghatározott irányelvek szerint fogják a jövőben kifejezni.

Beható megbeszélés tárgya volt az egyes országok Keren Hajjeszód bizottságainak reorganizálása. Megállapítást nyert, hogy az ügy érdekében áll, ha ezek a bizottságok mindenütt nemzionisták és cionistákból tevődnek össze és ezért fel fogja kérni a direktórium az egyes országok bizottságait, ahol erre szükség van, hogy ezen szempontok figyelembevételével reorganizálják magukat.

Tekintettel arra, hogy a Keren Hajjeszód a Jewish Agencynek egyedüli pénzügyi szerve és az Agency az egész Palesztina-budget-t a Keren Hajjeszód bevételeiből fedezi, elhatározta a konferencia, hogy felszólítja a Council tagjait, hogy azokban az országokban, amelyeknek képviselőiben a Jewish Agency-ben helyet foglalnak, teljes felelőséggel vegyenek részt, minden energiájukkal a Keren Hajjeszód munkájában.

Különösen kéri ezt a Jewish Agency azon nemzionista tagjaitól, akik eddig a Keren Hajjeszód munkájában részt nem vettek. Wassermann direktor vállalta, hogy személyesen fog a Council tagjainál ilyen értelemben közbenjárni. A konferencia elhatározta azt is, hogy felkéri a Council tagjait, használnak oda az általuk képviselt országokban, hogy a Keren Hajjeszód és a Keren Kajemeth alapokon kívül külön gyűjtési akciók vagy pedig egyes intézmények részére gyűjtések ne indítsanak.

Behatóan megtárgyalta a konferencia a Keren Hajjeszód költségeit az egyes országokban. Tudomásul vették, hogy a direktórium az egyes országok Keren Hajjeszód irodáinak kiadásait nagyon komolyan és lelkiismeretesen ellenőrzi. Azok a módok és alapelvek, amelyek szerint ez az ellenőrzés történik, az összes jelen voltak egyhangú helyesléssel találkoztak. Megvizsgálta a konferencia a direktórium és egyes osztályainak költségvetését tételek szerint és azt helyesnek találta. Egyben az meggyőződésének adott kifejezést, hogy a várható bevételi emelkedés az össz-

költségek százalékának lényeges csökkentését fogja maga után vonni. Végül befejezetnek nyilatkozta a konferencia a palesztinai eseményekkel kapcsolatban az egyes országokban megindított segélyakciót és kimondta, hogy most már a legnagyobb energiával hozzá kell fogni mindenütt a Keren Hajjeszód munkához.

Wassermann direktor megköszönte a megjelentek közreműködését és annak a reményének adott kifejezést, hogy a Keren Hajjeszód a Jewish Agency megalapítása révén olyan eredményeket fog elérni, amelyek a palesztinai építőmunka nagymérvű fokozását, a bevándorlás növelését és az építés menetének gyorsítását fogják lehetővé tenni.

Felmentettek egy bizonyítvány hamisító tanítót

A be nem iktatott bizonyítvány nem közokirat. — Érdekes tárgyalás az aradi törvényszéken

Arad, november 2. — Az aradi büntetőtörvényszék ma foglalkozott ismét Popescu Florian kurtakéri tanító bűnügyével. A tanítót 1927-ben jelentették fel és a vád szerint több hamis bizonyítványt adott ki kurtakéri lakosoknak. A bizonyítványhamisításért a törvényszék annakidején hat hónapi fegyházra ítélte Popescu Florian, akinek felelősségére nemrégiben foglalkozott az ügygel a temesvári táblabíróság. A tábla a felhozott bizonyítványok alapján megsemmisítette az aradi törvényszék ítéletét és az ügyben új eljárást rendelt el.

A határozat folytán az aradi büntetőtörvényszék Pop—Alexandrescu-tanácsa újból tárgyalás alá vette a közokirathamisítással vádolt tanító ügyét. A tanú kihallgatások ismét igazolták azt, hogy egy kurtakéri gazdának a negye-

gyedik, egy másiknak az ötödik osztály elvégzéséről szóló bizonyítványt adott ki. Az ügyész súlyos büntetést kért az okmányhamisító tanítóra, akinek védője, Gherman Dante dr. azzal érvelt, hogy Popescu Florian nem követett el okmányhamisítást. A bizonyítványok ugyanis nem szerepelnek az iktatókönyvben, a hamisítványokon nincsen iktatási szám, tehát a kiadott bizonyítványok nem felelnek meg közokirat jellegének és azokat egyszerűen magánokiratnak kell tekinteni.

Az aradi törvényszék helyt adott a védő érvelésének. Megállapította, hogy nincs közokirathamisításról szó, mivel magánokirathamisításban már lejárt az elévülési határidő, ezért a vád és következményei alól felmentette Popescu Florian kurtakéri tanítót.

Értékes leletek Caligula hajójában

Tovább folynak a hajó kiemelésére irányuló munkálatok

Róma, november 2. — Hónapok óta dolgoznak már szorgalmasan az archeológusok és mérnökök a Nemi tavon, amelyből a Caligula császár korában elsüllyesztett két hatalmas gályát emelik ki.

Munkájuk részben már sikerrel járt: az egyik gálya már szárazon van. Impozáns ez a római hajó, amely most tizenkilenc évszázad eltelte után előbukkant a víz mélyéből. Hatvannégy méter hosszú és husz méter széles a római hajó, amely csodálatos épségben maradt meg.

Természetesen a nagyközönség némi leg csalódott, amikor a hajót megpillantotta. Pompás luxushajó volt ez márványdíszekkel, berakásokkal, gyönyörű mozaikokkal s egyéb ornamentekkel. Mindennek nyoma sincs, az idő lemosa, letörölte, lemorszolta a hajó falairól a dekorációkat. Azonban sok érdekeseget tapasztaltak a tudósok a hajón. A hajótest vastag ólomréteggel van kibélelve.

Ami még különösebb, a fa és az ólomréteg között vastag, tömör gyapotrég van. Valóságos páncéloshajó tehát Caligula gályája s nagyon valószínű, hogy a római hadihajók még ennél is erősebb páncélrétegekkel voltak meg erősítve.

Még nem kutatták át az egész hajót. Azokban a részekben, ahová a tudósok eljutottak, nem találtak nemesfémekből készült tárgyakat. Különböző rézkulcsok, ólomcsövek, kőfaragások, pénzek,

s egyéb apró tárgyak hevernek garmadában a hajón. Találtak azonban egy rendkívül érdekes hatalmas, erős bronz vízcsapot, amely alig különbözik a mai legmodernebb csapoktól. Ebből arra következtetnek, hogy a császár hajójának külön vízvezeték-hálózata volt. Találtak ezenkívül egyszerű üveglapokat is, amelyek piros, fehér és zöld sávok váltogatják egymást.

Találtak még közvetlenül a hajó mellett több hatalmas bronz állatfejet. Ezek a parthoz épített hajóhid gerendáit díszíthették. Három oroszlán, egy párdus és egy farkasfej van. A farkasfej tökéletes műalkotás, olyan, mint ha élne, orrcimpái izgatottan kitágulnak, szőre felborzolódik, szeme tágra nyílik.

Természetesen még csak a hajónak egész kis részét kutatták át a tudósok s arra számítanak, hogy még igen sok érdekes leletre bukkantak a vizsgálat során. Közben pedig tovább folynak a másik hajó kiemelésének munkálatai

Nagyon fontos!

HOTEL CARPATI
București, Piața Amzei

Renoválva, minden komforttal, központi fűtéssel felszerelve. Szobák jutányos áron kaphatók. Villamos megálló bármely irányból megközelíthető. Utazók kedvezményben részesülnek.

BÉLDI KÉZFINOMÍTÓ

az egyedüli készítmény, mely fehérit, puhít finomít
Kapható minden drogériában, gyógytárban, illatszertárban. Főraktár

EMKE DROGUERIA

CLUJ—KOLOZSVÁR Piața Unirii Mátyás tér—Deák Ferenc-uca sarok

NAGY

Talványosság

kérem kirakataim szives megtekintését

SZABÓ
Jenő

Női divat különlegességek nagyáruháza Cluj

Francia seiyem moire imprimek, mintás és sima velour schiffonok, satin georgetteket délutáni és estélyi ruhákra

angol szövetek

Costüm és kabátanyagok szenzációs nagy választékban

bársonyok

ruhákra és kabátokra a legdivatosabb pasztel színekben

raktárra

érkeztek

Butorszövet, selyembrocátok, függönyök

Szőnyegek nagy választékban

1 méter prima chreppe de chine minden színben Lei 390

Kérem kirakataim szives megtekintését!

Telefon 4--79 Telefon

HI

az Uj Kelet az egyet zsidóság napilap Főszerkesztő: Dr. M. Felelős szerkesztő: Bukaresti szerkesztő 11 Junie 12 Az Uj Kelet cikkeinek forrás megjelölés

— Frankl Ado utóda a magyar pestről jelentik: R országos főrabbi szági ortodox zsidó maradt a felsőházban megjelenő „Zs közli, hogy Reich Adolfot, a magyar fogják ajánlani ki nak. Frankl Adolf magyarországi zsidó konszenzvre talált.

— A „Kajüt“ a váradi Magyar Sz novies Jenő igazgató vári és nagyváradi s zrint — november be Benamy Sándor amelyet tudvalevőleg tül játszottak egyfő házban. A nagy fel legnevesebb budape Frigyes, Nagy Eendr Hatvány Lajos által mas drámát a Janov jobb szereposztásban zák színre.

Vérsze

sápa

étvágyt

egyengültek és állandó ne használjanak

Dr. Föl

Ferrol Vas

mely elősegíti a vörö titűnő étvágyat idész elő és sulyban gyarapodik. szilalószér. A vérszegény meghízalja. Vérszegény elősegíti s a görcsös fájó áló orvosi szaktekintély teres üveg ára 110 lej. velelezőlapon. Postán utá dr. FÖLDES gyógygy laboratóriuma A R A D, egy kurára 6 üveg szűks anél postai díjat nem sz ványoktól óv

DÍVATÁRUHÁZ CLUJ

Calea Regele Ferdinand 11.

Őszi és téli divatujdonságok nagy választékban raktáron!

TELEFON
9-57
INTERURBAN

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. 11 Junle 12
Az Új Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— Frankl Adolf lesz Reich Koppel utóda a magyar felsőházban. Budapestről jelentik: Reich Koppel budapesti országos főrabbi halálával a magyarországi ortodox zsidóság képviselő nélkül maradt a felsőházban. A magyar fővárosban megjelenő „Zsidó Újság” most azt közli, hogy Reich Koppel helyére Frankl Adolfot, a magyar ortodox iroda elnökét fogják ajánlani kinevezésre a kormányhoz. Frankl Adolf felsőházi tagsága a magyarországi zsidóság körében nagy rokonszenvre talált.

— A „Kajüt” a kolozsvári és nagyváradai Magyar Színházban. A dr. Janovics Jenő igazgatása alatt álló kolozsvári és nagyváradai színház — értesülésünk szerint — november hó végén mutatja be Benamy Sándor „Kajüt” c. darabját, amelyet tudvalevőleg egy hónapon keresztül játszottak egyfolytában az Új Színházban. A nagy feltűnést keltett és a legnevesebb budapesti írók, Karinty Ernyes, Nagy Endre, Nagy Lajos és báró Hatvány Lajos által körülvitattott izgalmas drámát a Janovics-színházak a legjobb szereposztásban és rendezésben hozták színre.

Vérszegények sápadtak étvágytalanok

legyengültek és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, min a

Dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikört

Amely elősegíti a vörösvérsejtek képződését kitűnő étvágyat idéz elő, a test megerősödik és sulyban gyarapodik. A legjobb erősítő és hizalószer. A vérszegény, sápadt, gyermekeket meggyógyítja. Vérszegény nőknél a havi tisztulást elősegíti s a görcsös fájdalmakat szünteti. Kiváló orvosi szaktekintélyek javasolják. Egy fél literes üveg ára 110 lej. Megrendelhető egy levelezéslapon. Postán utánvétellel szállítja kizárólag dr. FÖLDES gyógyszerára és vegyészeti laboratóriuma A R A D, Strada Eminescu 21. Egy kurára 6 üveg szükséges. Hat üveg renitensel postai díjat nem számítunk fel. Hamisítványoktól óvakodjunk.

Tel Avivban újra játszanak a színházak, járják a horát és hatezer új zsidó bevándorlót várnak az országba

Egy fellah-falu arabjai és sejkjei hitet tesznek a zsidókkal való béke mellett. Tovább folyik a bűnösök elítélése

Jeruzsálem, november 2. (Az Új Kelet tudósítójától). A nehéz megpróbáltatások után Palesztinában lassanként ismét helyreáll az élet normális menete. Azok a retorziók, amelyeket a kormány a vérengzések előidézőivel szemben alkalmazott, sokban hozzájárultak ahhoz, hogy megnyugtassák a kedélyeket s megerősítsék a zsidó lakosság egyébként pillanatig meg nem rendült bizalmát Palesztina jövőjében.

Tel Avivban újra élénk az élet

Leginkább észlelhető ez a fellendülés Tel Avivban, ahol talán még élénkebb élet folyik, mint a szomorú napok előtt. A zsidó faj győzelmes életereje mutatkozik itt meg, amely „csak azért is” el akarja felejtetni a rémségeket és fokozott kedvvel és munkával akarja helyrehozni azokat a károkat, amiket a néhány napos pogrom a zsidó lakosság javaiban és pszichijében okozott. Míg Jeruzsálemben a korai rendőri záróra miatt a mozgósítható házak ugyszólván alig, a prozaszínházak pedig egyáltalán nem tarthatnak előadást, addig Tel-Avivban, ebben a tiszta zsidó városban, újra zavartalanul működnek a színházak. Az „Ohel” nevű munkásszínház hetenként többször tart előadást a Bath Haamban és különösen Stefan Zweig „Jeremiás” című híres darabjának színrehozatalával van nagy sikere. A „Matate” (A seprű) nevű kabaré, amely tudvalevőleg a Budapestről elszármazott Avigdor Hameiri igazgatása alatt áll, szintén premierre készül. Az Operaház imponáns hajlékának építkezése is befejezéshez közeledik.

Egyébként is számos ház épül Tel-Avivban, főleg a Merkas Mischariban, a kereskedő-negyedben. Az ünnepnapok előtt a kereskedelmi forgalom épen olyan élénk volt, mint tavaly. Szukkoth ünnepnapján ezidén is ezek és ezek sétáltak ki a tengerpartra, a chalucok eljártak a hóratáncot és Tel-Aviv uccáin száz és száz jele az újraéledt életörömmel mutatva, hogy a zsidó fajt nem lehet legyőzni és hogy a legnagyobb megpróbáltatásokból is megacélozva, új bizakodással emeli fel a fejét. Számos sportünnepély zajlott le és mindezek a látványosságok az itt állomásozó angol garnizonra, valamint a sok-sok száz turistára rendkívül jó benyomást tettek.

Egy kis fellah-falu levele a zsidókhöz...

Hogy nem az egész arab lakosság azonosítja magát a méregkeverőkkel, bizo-

nyítja egy levél, amelyet egy Jaffa melletti kis fellah-falu lakói intéztek a jaffai zsidókhöz:

„Mí, Sarafaad al Kharab falu lakói és sejkjei, ezton kijelentjük, hogy negyven év óta békében és barátságban élünk zsidó szomszédainkkal, Ness Ziona és Rison le Zion lakóival. Ez alatt a hosszú idő alatt soha nem fordult elő közöttünk nézeteltérés és viszálykodás. Most is az a mi kívánságunk, hogy szomszédainkkal továbbra is békében élhessünk. Nagyon jól tudjuk, hogy a zsidók mennyi jót tettek nekünk és más arab faluk lakóinak. Tőlük tanultuk meg a narancsok termesztését és más mezőgazdasági munkákat. A legerőteljesebben szembenállunk mindazokkal, akik ezt a békét meg akarják zavarni. Elítéljük azokat, akik a szörnyűségeket cselekedtek. Ezekkel az elemekkel semmi közösségünk nincs és mi továbbra is a béke istápolását óhajtuk.”

Orvgyilkosság!

Néhány nappal ezelőtt Jeruzsálemben gyilkosság történt: Megölték az egyik mérsékelt arab politikai párt vezérét, a zsidók egy barátját. Politikai gyilkosságról van szó. Az arab, akir a gyilkosság gyanúja alatt letartóztattak, bevallotta, hogy megbízásra cselekedett. Megfizető nyarancsak voltak, akik a jeruzsálemi és hebroni pogromokat előkészítették.

Hatezer zsidó bevándorlót

A cionista végrehajtóbizottság most hatezer bevándorlási engedély kiadását kérte a Palesztina-kormánytól. Jelenleg munkaalkalom van az országban és ezt a hatezer bevándorlót feltétlenül el tudják helyezni. Általában mind jobban érvényesül a Palesztina minél gyorsabban való zsidó benépesítésének politikája.

Akit fenyegetnek — az védekezhet

Közben tovább folynak a bünygyi tárgyalások. Haifában négy szafedi arabot, akik Lula Farajoun hatvanéves szefárd zsidóasszonyt meggyilkolták, tíz-tíz évi fegyházra ítélték. A jaffai bíróság előtt egy ötvenéves zsidó halász, Isaac Abbadis állt, azzal a váddal terhelt, hogy aug. 25-én, a zavargások napján, hat arabot revolverlővéssel megsebesített. A bíróság megállapította, hogy Abbadis önvédelemből cselekedett és ezért mindössze egy font és egy shilling pénzbüntetésre ítélte, kimondván, hogy akinek életét fenyegetik, annak joga van fegyverhez nyulni.

Már 1350 lejért

3 lámpás

RADIÓT

kap az

ELECTRICÁNÁL
CLUJ, HOTEL CENTRAL ÉPÜLET

— Gorkij újra elhagyta Oroszországot. Moszkvából jelentik: Maxim Gorkij, aki Oroszországba való visszatérése óta állandóan aktív részt vett a szovjet propaganda vezetésében, most újra elhagyta Oroszországot és az olaszországi Sorrentóban szándékszik letelepedni. Hír szerint Gorkij Oroszországból való távozása csak egészségügyi okokra vezethető vissza és tavasszal tovább folytathatja hivatalos propaganda munkáját.

— Fegyelmet kért maga ellen a berlini polgármester. Berlinből jelentik: Böss főpolgármester a Sklarek panamával kapcsolatban fegyelmet kért maga ellen. A sajtó képviselőinek kijelentette, hogy az eljárás befejezéséig semmiféle hivatalos működést nem óhajt kifejtetni.

— Az angol óriási léghajó is sikeres utakat tesz. Londonból jelentik: Az R. 101 ma újabb próbaúton volt. Utjával angol szakkörökben igen meg vannak elégedve. Ma a motorok maximális teljesítményét és az elérhető legnagyobb sebességét mérték.

Gyomorsavtűtő ellen Cigelka „István” forrásvizet igyunk. Kérje mindent. Főraktár: Cigelkai jódos gyógyforrás romániai vezérképviselete, Ariniş, jud. kSălaj.

— Eljegyzés. Basch Arankát Maramarossziget, eljegyezte Schréter Sándor Montreál (Canada).

Diamantstein Szerenke urleányt Zagra Jud. Násaud, eljegyezte Glück Hermann kereskedő Ludaş Jud. Turda, minden külön értesítés helyett.

— Egy évi fogházra és százezer dollár pénzbüntetésre ítélték egy volt amerikai belügyminisztert. Newyorból jelentik: Hull volt belügyminisztert megvesztegetés miatt egy évi fogházra és százezer dollár pénzbüntetésre ítélték. Hullt az emlékezetes petróleumpanamáiban való részvétel miatt ítélték el.

— A kolozsvári Ezra folyó hó 3-án vasárnap délután pontosan 5 órakor a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében (Str. Baron L. Pop 10.) rendes taggyűlést tart, amelyre ezúttal hívja meg az egyesület tagjait a vezetőség.

— **Elsülyedt egy amerikai szesz-csempész hajó.** Newyorkból jelentik: A B. James nevű hajó Long-Island közelében egy amerikai őrszázaddal összeütközött és elsülyedt. Személyzetét az őrszázad kimentette. A kikötői hatóságok nyilvántartása szerint a James B. régóta szesz-csempészhajóként lajstromozott szerepelt, de mivel a hajóval együtt a bizonyítékok is a tenger mélyébe kerültek, az amerikai hatóságok a megmentett személyzet ellen nem vezettek be eljárást. A megmentett matrózokat az őrszázad ma szállítja partra.

— **Enyhe idő várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint jobbra felhős és inkább enyhe időjárás várható, helyenkint esővel. A hőmérséklet Budapesten ma délelben 16 fok Celsius.

— **Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelem-érzések** eseteinél a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz kitűnő házi-szer, amely az emésztőszervekből eredő zavart nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekin-télyek megfigyelték, hogy a **Ferenc József** víz öreg embereknek is enyhén, kellemesen és megbízhatóan hat. A **Ferenc József** keserűvíz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Orosz parasztasszonyok borzalmas módon gyilkoltak meg két zsidó özvegyet.** Moszkvából jelentik: A Mohilev-kerületbe eső Repki-községben borzalmas kegyetlenséggel gyilkolt meg néhány zsidógyűlölő orosz parasztasszony két fiatal zsidó özvegyet a kedről szerdára virradó éjszakán. A parasztasszonyok a két zsidó nőről minden ruhát leszakítottak, majd meztelen testüket vasdorongokkal ütötték és amikor már eszméletlenül fektették a földön, lábukkal megrugdosták őket. Ezután a lakásuk egész berendezését megsemmisítették. A megindított vizsgálat szörnyű részleteket fedezett fel a helyszíni szemlélő. A bestiális parasztasszonyok az egyik nő kezéről három ujjat letéptek, a másik nőnek pedig kifecamították a tagjait. Az így megcsontított két özvegyet később a kemencéhez kötözték és rájuk gyújtották a házat. A tűz előcsalta a falu lakosait, akik a félhalott áldozatokat kimentették rettenetes helyzetükből, az emberi mivoltukból kivetkőzött parasztasszonyokat pedig átadták a rendőrségnek.

— **Erelmeszesedést, légsóhurutot legbiztosabban gyógyít Cigelka „Lajos” jódos forrásvíz.** Kérje mindenütt. Főraktár: Cigelkai jódos gyógyforrások románia vezérkérvele, Arinisz, jud. Sălaj.

Értesítés

Tisztelettel értesítjük a n. é. utazóközönséget, hogy 1929 november 5-től autóbusszjáratunkra vonatkozólag életbe léptettük a téli menetrendet, mely szerint az indulás és érkezések a következők:

Indulás Clujról Sighetre: Gherla—Dej—Ileanda-Mare—Somcuta-Mare—Baia-Mare—Seini (Sziniváralja)—Avasujváros—Negrești—Técső—Hosszmezőn át érkezik reggel 6 órakor direkt Sighet.

Clujról Baia-Mare-ra: ugyanazon utvonalon reggel 6 órakor és d. u. 1 órakor. Sighetről direkt Clujra vissza ugyanazon utvonalon reggel 6 órakor.

Baia-Maieról Clujra: reggel 6 órakor és d. u. 1 órakor.

Indulás Clujról Bistrița-ra: Gherla—Dej—Beclean—Reteagon át reggel fél-nyolc órakor és d. u. 4 órakor.

Bistrița-ról Clujra ugyanazon utvonalon reggel 6 órakor és d. u. 1 órakor.

Egyben értesítjük a n. é. utazóközönséget, hogy teljesen modern, minden komforttal ellátott új autóbusszokat állítottunk be, melyek a hideg beálltával fűtve lesznek.

Az összes autóbusszoknak csatlakozásuk van Dejen a Bistrița felé menő és onnan jövő autóbusszokhoz. Apahidán a Bucu-resti felé menő és onnan jövő összes vonatokhoz. Sigheten a Cechoslovachia és Galicia felé menő és onnan jövő vonatokhoz.

Concesionarul

Kellemes borotválkozás és penge megtakarítás csakis a

NIVEA-CREME

használatát után érhető el. Dörzsölje be arcát — szappanozás előtt — alaposan Nivea-krémmel. Ön csodálkozik fog, hogy azután a kés mily könnyedséggel szalad és minden legcsekélyebb fájdalom nélkül és anélkül, hogy a borotva a bőrt igazán, történik az eddig oly kellemetlen borotválkozás. Csakis a Nivea-Creme tartalmazza a bőrvédő eucritet és ebben rejlik kitűnő hatása. Minták díjtalanul! A Nivea-Creme behatol a bőrbe és nem hagy fényt maga után. Mindenütt kapható.

Dobozok Lei 10.-, 16.-, 34.-, 72.-. Tubusok tiszta ónból Lei 30.- és 45.-. Emil Ziegler, Brasov-Brassó, Vasut-ucca 43

Csak jövő tavasszal adják át a forgalomnak az új Szamos-hídat

Az új utca megnyitását a kisajátítás nehézségei miatt évekig el kell halasztania a város

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Új Kelet tudósítójától.) Ez év tavaszán kezdtek hozzá a teherforgalom lebonyolításának szánt Szamos-híd kiépítéséhez. Legfelsőbb technikai tanács tervei szerint egész nyáron keresztül folyt a munkálatok a Szamos-híd felépítésénél, amely több mint egy fél évi munka után befejezéshez közeledik. Amint már megírtuk, a városi tanács terve szerint az ujonnan épült hidhoz egy új utcát akartak vágni, amely a Mikes Kelemen-utca és a Kádár-utca közötti hatalmas belteltet szelte volna keresztül. Tekintettel arra, hogy a hid a Széchenyi-tér felé eső vége ép a Kádár-utca torkol, amely abnormisan szűk méreteinél fogva a várható nagy teherforgalmat lebonyolítani képtelen, ez a terv volt az egyedüli, amely a hid racionális kihasználását lehetővé tette volna. A terv keresztülvitele el azonban váratlanul akadályok gördültek. A

hidepítésnél a technikai tanács kissé elszámította magát. A vasbetonból készült új Szamos-híd eddig több mint hat millió lejbe került a városnak és az építkezések befejezésére körülbelül még másfél millióra volna szükség. Ezen összeg hián előreláthatólag az eredeti tervtől eltérően a hidat csak jövő év tavaszán fogják tudni átadni a rendeltetésének. Az új utca megnyitásától azonban a város el kellett állni. A tervbevetett kisajátítások hozzávetőleges számítás szerint a városnak cca nyolc milliójába kerülne, amely összeg azonban a város pénzügyi forrásai teljesen kimerítene, olyannyira, hogy az új utca megnyitására valószínűleg csak évek múltán fog sor kerülni. A mérnöki hivatal tervei szerint a kisajátításokat ugyanis fokozatosan fogják végrehajtani, úgy hogy addig a közlekedés lebonyolítására a Kádár-utcat és a Kisszamos-utca két ágát fogják igénybevenni.

Meggyaláztak egy zsidótemetőt Lengyelországban.

Varsóból jelentik: A fővároshoz közlelő Novidor községben a Sukkoth-ünnep éjszakáján antiszemita fiatal emberek feldúlták a zsidó temetőt. Ötven sírkövet összezúztak és a halottak nagy részét kihányták sírjaikból. A rendőrség, amelyet a barbár tettekről idejekorán értesítettek, télenul maradt, úgy hogy a nemtelen támadók másnap éjszaka megismételheték merényletüket és ez alkalommal a temetőt a felismerhetetlenségig szétlúgták.

— **Bialik felolvasást tartott Berlinben.** Berlinből jelentik: Bialik, a világhírű héber költő néhány nap óta a német fővárosban tartózkodik. A költő tegnap felolvasást tartott a zsidó népházban és ismertette Palesztina kulturális jelentőségét. Előadás után tisztelői bankettet rendeztek számára.

— **A vonat elütött egy társasautót.** Newyorkból jelentik: Az Indiana állam belső Bedford közelében a vonat elütött egy társasautót, amelyen kilencen ültek. A vonat a gépkocsit a benne ülőkkel együtt darabokra szakgatta s kétszáz méterrel át magával vonszolta a roncsokat. Kilenc áldozat közül nyolcan egy család tagjai voltak.

— **Tizenegymillió felnőttet tanított meg Oroszországban irni-olvasni, mégis negyvenszázalék az analfabéták száma.** Berlinből jelentik: A moszkvai országos statisztikai hivatal közlése szerint Oroszországban 45 százalék az írástudatlanok száma. A helyzet e téren a statisztikai hivatal adatai alapján javulást mutat. Tíz év alatt ugyanis tizenegymillió felnőtt analfabétát tanítottak meg irni-olvasni.

Elkészült a népszövetségi vámtarifa-egyezmény.

Genf, november 2. A népszövetségi gazdasági bizottság elkészítette a vámtarifa-egyezmény tervezetét. A bizottság a tervezetet ajánlás kíséretében a főtítkárság útján megküldi az összes, s így a Népszövetségben kívül álló államoknak is, hogy a kérdésben állást foglalhassanak. A kísérőirat azt ajánlja az államoknak, hogy jelenleg érvényben lévő kereskedelmi egyezményeket a nemzetközi vámtarifaegyezményhez, csatlakozás iránti hajlandóságuk előzetes demonstrálására hosszabbítsák meg. Az egyes államok válaszaikat az év végéig terjeszthetik elő, míg a népszövetségi nemzetközi vámtarifális konferencia jövő év februárjában veszi kezdetét Genfben.

SPORT

Küzdelem a bajnokságért. Ma, vasárnap ismét két igen érdekes bajnoki mérkőzés kerül eldöntésre. Déltűn 1 órakor a bajnoki tabella két utolsó helyezettje, a KAC és RMS mérkőzik. Ez a körülmény rendkívül heves küzdelmet ígér, mert a legyőzöttnek aligha lesz már alkalma az őszi szezonban pontot szereznie s így valószínűleg a nem nagyon kívánatos utolsó helyre szorul. A legutolsó formák alapján a KAC győzelmét várjuk minimális gólaránnyal, de nem volna meglepetés az eldöntetlen sem, valamint a RMS győzelme sem.

A nap főmérkőzése a két veretlen csapatnak, a KMSC-nek és a Haggibbor-nak találkozására. Akármelyik győz, az Univerzitatea lesz a nevető harmadik. Mindkét csapat szorgalmas tréninggel készült a nagyfontosságú mérkőzésre, amely remélhetőleg nívós sportot fog eredményezni. A zsidó közönség elvárja a Haggibbortól, hogy teljes szívvel léleklével fog küzdeni a bajnoki pontokért s az őszi szezon eddigi sikereit újabb győzelemmel fogja megkoronázni. A mérkőzést Ciurel Ilie, a kiváló bíró vezeti.

Az ország többi sportcentrumában is folytatódna a bajnoki mérkőzések, amelyeknek érdekessége egyébként, hogy ugyiszólván seholsem lépett meg még senki a mezőnyről, a legtöbb helyen 2—3 csapat egyenlő kilátásokkal küzd az első-ségért és az utolsó helyekért is nagy a tülekedés.

Budapesten az Újpest—Slavia Közép-európai Kupa döntő képezi a nap nagy attrakcióját. Újpest csapata a prágai Sparta és a bécsi Rapid kétszeres legyőzése után került a döntőbe, míg a Slavia a torinói Juventust és a bécsi Viennát intézte el. A kupa-szabályok szerint két döntőt játszanak, az egyiket Budapesten, a másikat Prágában, úgyhogy az Újpest nemcsak egyszerű győzelemre törekszik, hanem nagyobb gólarányúra.

Újból futballozik a KKASE. A Kolozsvári Kereskedő Alkalmazottak agilis sportegylete újból megalakította futball-sportosztályát és az megkezdte ebben a sportágban is tevékenységét. Ismerve az egyesület vezetőinek munkaképességét, valószínűleg tartjuk, hogy az új szakosztály be fog válni és a KKASE ebben a sportágban is öregbiteni fogja régi sikereit. A klub csapatai máris résztvesznek az ifjúsági és szövetségi díjmérkőzéseken.

Magyar professzionista válogatott. Délmet válogatott 7:1 (2:0). Végig a magyar fölény jegyében folyt le a mérkőzés, bárha a fölény gólokban az első félidő több mint háromnegyed részében nem is jutott kifejezésre. Az első gólt a 41. percben Turai—Titkos akcióból a barohanó Tancos éri el. A második félidőben a magyar csapat isoholajáték mellett is eredményes. A 11. percben Hunyadi—Turai—Titkos akcióból Takács II. fordulásból a mérkőzés legszebb gólját lövi. A 14. és 16. percben Turai—Tancos-akcióból ugyancsak Takács II ér el gólt. A 21. percben Bukovai hátra emeli a gólok számát s ettől az időtől kezdve a magyar csapat egykapura játszik. Két perccel utóbb Takács II újabb gólt ér el s a 37. percben egy gólját a bíró ofsajd címen nem adja meg. A németek a tiszteletgölt a második félidő 44. percben lövik Frank révén, aki a könnyelmű-ködő védelmet kicsélezte és megszerezte a német becsületgölt. A magyar csapat nem minden ponton elégitett ki. A csatársor balszárnya gyengén szerepelt.

Nemzeti B—Újpest B 4:1 (1:0).
Kossuth—Józsefváros 2:1 (2:0).
Vasas—Ferencvárosi SE 4:1 (3:1).
Sabaria—Turul 4:2 (1:1).

Ma délután van a Haggibbor szezonnyitó vivőversenye. A Haggibbor Sportegylet hagyományaihoz híven ebben a szezonban is a legnagyobb mértékben karolja fel a vivősportot. Mint a múlt évben, úgy az idén is a Haggibbor rendez meg az első vivőversenyt a Rom. Kath. Főgimnázium tornatermében ma déltűn 4 órai kezdettel. A verseny karib csapatverseny, törben egyéni verseny lesz. A verseny érdekessége, hogy az Újpest alkalommal indul először csapattal. Az Újpesti öszeállítását következő: Dehelean, Dr. Fábius, Dr. Mojin és Lakos. A Haggibbor csapata Mózes, Fischer, Erdős, Spitzer és Zádor öszeállításban vesz részt és reméljük, hogy előző eredményeihez híven most is sikeresen fogja helyét megállani. A törben versenyben, amely országos viszonylatban is elsőrangú erők indulnak, a következők vesznek részt: Dehelean U. Mózes, Herceg, Spitzer és Fischer H. A Juri Dr. Cosma, Pop Marian, Eichner Andor, Stotter Aladár, ifj. Szele Márton és Losonezy Mihályból áll és így a verseny szakszerű lebonyolítása biztosítva van.

November 15-én nyílik meg

Kolozsvár legmodernebb garázs
Központi gőzfűtés. Téli mosó
Teljesen különálló boxok
Benzin és olaj eladás

„AUTÓ-BOX“ garázs

Cluj, (Kolozsvár) Calea Motilor 60. sz. (v. Monostori-ut.)

Tulajdonos: DR. I. MEZEI

Prof. Dr. Páter

Tüdő-tea

Számtalan esetben a legkitűnőbb eredménnyel kipróbálva és hatásáról a legnagyobb elismeréssel nyilatkozva:

„Tetszélyem 6 kilogramm gyarapodott és teájkát minden más készítmény fölé helyezem“. (Aláírás)

„Megelégedéssel közlöm, hogy feleségem a gyógyulás útján van. (Aláírás)
A Prof. Dr. Páter-féle Tüdő-tea kitűnő nyálkaoldó és egytuttal hatásos köptető, miáltal a tüdőt szabaddá teszi és a légzést megkönnyíti.

Hosszabb használatnál a szervezetet kovassával telíti, aminek következtében a tüdősebek behégedését idézi elő.

Csakis eredeti csomagolásban és Dr. Páter aláírásával ellátott dobozok a valódiak. Egy doboz ára 94 Lei.

A Prof. Dr. Páter-féle Tüdő-tea minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljon romániai engroslerakathoz: „Standard“ drogeria București Str. Zorilor 2 Magyarországi lerakat: Thallmayer & Leitz A. G. Budapest V. Zrínyi-u. 3. Csehszlovákiai lerakat Méré Sándor Kassa.

Kö

A pénzüg dött ki Ju

Ujvidek, november 2-án érkezett a jelenleg J. Kodó román pénzügyi amelynnek tagjai Victor resti egyetem tanárja, Train D. Prateri vezérigazgató és Munteanu. A román a jugoszláv kormány szadi pályaudvaron a román pénzügyigazgató Bugarszki Todor igazgató előzenyeste alkalmuk volt vezetőjével Cadere tanulmányút céljára a következő nyilatko-

— Romániában ez törvény van érvényben a régi román törvények monoptörvény a régi magyar törvény már eddig is szükségesé vált a egységesítése. Egyesben ez az egységesítés indította a pénzügyi elhatározásra, hogy vákiba. Jugoszlávia tudjón ki, hogy a szahol a viszonyok na a mieinkkel, tanulmányokat, a szeszgye-zadadás kérdését, ügyi ellenőrzését és seket, amelyek össze tással.

— Három hete v manyuton, első állor ahol a pénzügyminis

Szigoru rendelete személypodgyá gyors elvámó

Cluj-Kolozsvár, Kelet tudósítójától.) CFR. vezérigazgató reklamációkat, ügy földi utasoktól a személypodgyász-állít továbbitása miatt. A raga egy inspektort szeli állomásokra, h meciók ügyében a le vizsgálatot és ho lyen tegyenek jelen gálat folyamán meg a személypodgyász meskedésének a vávámhatóságok, ahely megérkezésekor azo mélypodgyások feltartják a feladott napok elteltével kü

Enek a megállap CFR. vezérigazgató vámhathóságoknál és ben személypodgyás akadásának elkerülés lást a helyszínen az ványgyek vezérigaz napokban érkezett vatalokhoz a hivatal fentiek értelmében jövöben a vámvizsga vezendő okból késed vedhet s hogy a minden körülménye vonattal kell tov megérkeztek. Késed vámvizsgálatot vezet sen teljes vagyonuk zandó károkért.

PETRO

Markó V
műsza
Cluj, Strada N

Közgazdaság

A pénzügyminisztérium bizottságot küldött ki Jugoszláviába a szesztermelés tanulmányozására

Ujvidék, november 2. Tegnap újvidékre érkezett a jelenleg Jugoszláviában tartózkodó román pénzügyminiszteri delegáció, amelynek tagjai Victor G. Cadere bukaresti egyetemi tanár nemzetgyűlési képviselő, Train D. Praligras pénzügyminiszteri vezérigazgató és helyettese dr. Leon Munteanu. A román delegáció tagjait, akik a jugoszláv kormány vendégei, a novembri pályaudvaron Bugarszki Tódor tartományi pénzügyigazgató fogadta.

Bugarszki Tódor tartományi pénzügyigazgató előzetes megbeszélés után, kedden este alkalom volt beszélni a delegáció vezetőjével Cadere egyetemi tanárral a tanulmányút céljáról. A delegáció tagjai a következő nyilatkozatot tették:

Romániában ezidőszent három szesztermelési törvény van érvényben és pedig a Regátban a régi román törvény, Besszarbiában a régi román törvény, Besszarbiában a régi magyar törvény. A háromféle törvény már eddig is sok zavart okozott és szűrségessé vált a különböző törvények egységesítése. Egyes fontosabb kérdésekben ez az egységesítés már meg is történt. Ez indította a pénzügyminisztert arra az elhatározásra, hogy benutint Csehszlovákiába, Jugoszláviába és Magyarországra küldjön ki, hogy a szomszédos államokban, ahol a viszonyok nagyjában megegyeznek a miénkkel, tanulmányozzuk a szesztermelési törvényeket, a szeszgyártás módjait, a szeszadózás kérdését, a szeszgyártás pénzügyi ellenőrzését és mindazokat a kérdéseket, amelyek összefüggnek a szeszgyártással.

Három hete vagyunk már tanulmányúton, első állomásunk Budapest volt, ahol a pénzügyminisztériumban tanulmii

nyoztuk a szesztermelési törvényeket, a pénzügyellenőrzést, továbbá Budapesten és Cegléden a szeszgyártást. Magyarországból Csehszlovákiába mentünk és onnan jöttünk Jugoszláviába. A pénzügyminisztériumban rendkívül előkezesen fogadtak és a legmesszebbmenő szívélyességgel állottak rendelkezésünkre. Belgrádból No viszadra, innen Csibre, Crvenkára és Apatinba megyünk, majd Kikindán át visszatérünk Romániába.

Bennünket az alkoholfeldolgozás minden módja érdekelt. Ezért megtekintettük a mezőgazdasági és ipari szeszgyártást, a sörgyártást, a likörgyártást és a kistüfőzést. Különösen érdekelnék bennünket az apatini sörgyárban alkalmazott gépek, amelyeket sem Romániában, sem Magyarországon, sem Csehszlovákiában nem találunk. Apatinban ugyanis a legmodernebb Eduard Schau-rendszerű gépek vannak üzemben, amelyekről a szakértők azt állítják, hogy ezek a legelőkeltebb sörgyártó gépek.

Belgrádban tanulmányoztuk a szesztermelési törvényeket. Tudvalevőleg Jugoszláviában április tizenötödikén jelent meg az eddigi különböző szesztermelési egységesítést kimondó új törvény amely kitűnő bázist szolgáltat majd a román egységes szesztermelési törvény számára is. Belgrádban azonkívül megtekintettük az ipari szeszgyárakat és Csibre megnezzük a mezőgazdasági szeszgyártást. Szeretnénk volna Zágrábba is elmenni, de ahhoz már kevés időnk volt.

A delegáció tagjai ma reggel Beljanski Bozsó inspektor a tartományi pénzügyigazgatóság fogyasztási adóosztálya főnöke társaságában autón Csibre, Crvenkára és Apatinba utaztak.

tányosnak találja a kereskedők követelését, azonban nem nyulhat radikális eszközökhöz, mert a hálaló kereskedelem egy egész tömeg munkásnak nyújt kenyeret. A főtítkárnak megígérte azonban, hogy interveniálni fog a városi hatóságoknál, hogy a jövőben vándorkereskedőknek újabb igazolványokat, illetőleg engedélyt ki ne bocsássonak. Ez eddig kibocsátott engedélyeket egy vegyes bizottság fogja felülvizsgálni és az fogja megtenni az általa szükségesnek látott javaslatokat a kereskedelemügyi miniszternek, amely ennek alapján dönteni fog.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk választotta, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan feleljenek és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat irnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklátszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejalkat és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégebbi szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — tüzeltében összeállított szemüveget cégjegyel ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

KUN MÁTYÁS FIA

szaklátszerész
Cluj, Calea Victoriei 12. szám.
Alapítási év 1864.

Most már lehet rádiózni

Rádióját jókarban tartja havi átalányért „Constructio” Cluj, P. Unirii 32. Telefon 83.

Szigoru rendeletet bocsájtottak ki a személypodgyász-szállítványok gyors elvámolása érdekében

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi időben a CFR. vezérigazgatósága gyakran kapott reklamációkat, úgy belföldi, mint külföldi utasoktól a külföldről érkező személypodgyász-szállítványok késedelmes továbbítása miatt. A CFR. vezérigazgatósága egy inspektort küldött ki a határmenti állomásokra, hogy a sorozatos reklamációk ügyében a helyszínen vezessenek le vizsgálatot és hogy arról illetékes helyen tegyenek jelentést. A hivatalos vizsgálat folyamán megállapítást nyert, hogy a személypodgyász szállítványok késedelmeskedésének a vámvizsgálat az oka. A vámhatóságok, ahelyett, hogy a vonat megérkezésekor azonnal elvégeznék a személypodgyászok felülvizsgálását is, visszatartják a feladott csomagokat és csak napok elteltével hűldik az utas után.

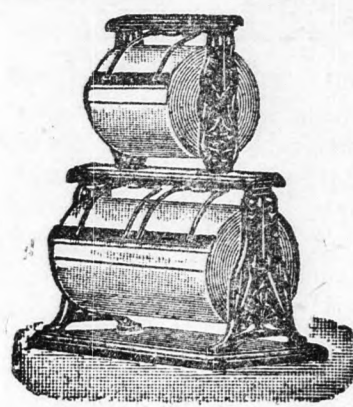
Enek a megállapításnak az alapján a CFR. vezérigazgatósága interveniált a vámhatóságoknál és kérte, hogy a jövőben személypodgyász-szállítványok fennakadásának elkerülése végett az elvámolást a helyszínen azonnal intézzék el. A vámügyek vezérigazgatójának aláírására a napokban érkezett meg az összes vámhatóságokhoz a hivatalos rendelet, amely a fentiek értelmében el is rendeli, hogy a jövőben a vámvizsgálatot semmi néven ne végezzék okból késedelmeskedést nem szenvedhet s hogy a személypodgyászokat minden körülmények között ugyanazzal a vocattal kell továbbítani, amelyekkel megérkeztek. Késedelmeskedés esetén a vámvizsgálatot vezető közegek személyesen teljes vagyonukkal felelősek az okozandó károkért.

Csehszlovákiában stabil a gazdasági helyzet. Prágából jelentik: A csehszlovák Nemzeti Bank októberi jelentése szerint az elmúlt hónapban állandó kereslet mutatkozott készpénz után. A készpénz exportja jelentékenyen emelkedett. Az iparban mérsékeltlen csökkenés a tendencia mellett a munkanélküliség tekintetében nem volt változás. A köztársaság gazdasági helyzete kielégítő.

Ujabb aranykészletek érkeztek a Bank of England trezorjaiba. Berlinből jelentik: A Bank of England tegnap 899.300 font sterlingnyi rudaranyat kapott Délafrikából. Az Angol Bank azonnal 328.400 font sterlingnyi aranyat adott le Párisnak. A font kurzusa mindazonáltal a fonttal szemben gyöngye maradt.

Revidiálják a direkt forgalmi és luxusadó rendszert. Madgearu ideiglenes pénzügyminiszter tegnap délelőtt megbeszélést folytatott a minisztérium mellett működő hivatalos tanulmányi bizottsággal. Madgearu miniszter kérte a tanulmányi bizottság tagjait, hogy terjesszék be észrevételeiket az érvényben lévő forgalmi és luxusadó rendszerre vonatkozólag, hogy a megfelelő módosítások eszközölhetővé válassanak.

A fővárosi kereskedők tiltakoznak a hálaló kereskedelem térhódítása miatt. Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium főtítkárnál, dr. Ene Ernőnél tegnap délelőtt a fővárosi kereskedőknek egy delegátusa jelent meg. A delegáció nevében a fővárosi iparkamara elnöke beszélt, aki rámutatott azokra a károokra, amelyeket az elszaporodott hálaló kereskedők a kiskereskedőknek okoznak. Kérte, hogy a főváros területén szüntetessék be teljesen a hálalást. Dr. Ene válaszában kifejtette, hogy mel-

Hengerpapírgyár cégnomással

Bernh. BOROS

Cluj-Kolozsvár

Karácsonyi szezonra

való szükségletét már

most rendelje meg

Konkurs

Die isr. Cultusgemeind zu Alba-Fulia sucht einen- שׂוֹרֵט וְבוֹדֵק שׂוֹרֵט der zugleich vorzüglichlicher מוֹחֵל בעל תּוֹלָה וְקוֹרָא sein soll.

Reflectanten wollen ihre Offerte, versehen mit Abschriften der קבלות und Zeugnissen über bisherige strengreligiöse Lebensführung und bisheriges Wirken nebst Angabe des Alters, des Familienstandes und der Gehaltsansprüche, ehestens an gefertigten Vorstand einsenden. Der Posten ist sofort zu besetzen.

Alba-Fulia, 30 Okt. 1929.

Ernster Géza
Secretär.

Fuchs Nándor
Präses.

A Szatmári Tejsarnok

november 1-től új megnagyobbított üzletbe költözik át (Deák-tér, volt Löwinger-féle üzlet), ahol a modern igényeknek teljesen megfelelő elegáns, kényelmes berendezésű vegetáriánus étterem áll a m. t. közönség rendelkezésére. Saját vajgyár. Paszterizált tej, valamint az összes tejtermékek kaphatók. Gyors és pontos kiszolgálás

Modern szépségápolás — Angliában

Világszerte ismeretes és Angliának szinte valóságos nemzeti büszkeségét képezi, hogy az angol hölgyvilág tagjainak fiatalos üdeség és rózsás arcszín, a pompás teint tekintetében s ahol a világon párja nincs.

Viszont azonban az is igaz, hogy Anglián kívül nincs még egy másik olyan ország, ahol a test, bőr és arc ápolásra akkora gondot, figyelmet, időt és pénzt fordítanak. Az angol nő ugyanis a buzdórájában egész kozmetikai raktárt és széppító patikát tart, melynek receptjei és szercei szakadatlanul bővülnek.

A testápolás terén a legújabb módszer és eljárás ózondus fenyőkövönat használata (Uranil nevű) furdóvízben és mosdóvízben.

Hihetetlen hatása van egy ilyen Uranil fenyő furdónak, mert mesés hatással van elsősorban is a bőrre és annak szépségét, rugalmasságát és üdeségét szinte

csodásan növeli, másodsorban ami legfontosabb az idegekre és a szívre frissítőleg, nyugtatólag erősítőleg hat.

Mert az Uranil fenyőfű kivonat tartalmazza azon aetherikus olajokat, melyek ózondussá teszik a levegőt is és bő ózon tartalma jó hatást fejt ki idegizgalmi és vérkeringési zavaroknál.

Azok az angol hölgyek, kik testi üdeségüket megakarják szerezni, sportra akarják nevelni izmaikat, vagy akik esti mulatságba, társaságba készülnek, előbb egy fenyőkövönat furdót (Uranil) vesznek.

Ez az Uranil furdó lecsillapítja idegességünket is. Hiszen ezért olyan nyugodt, hidegvérű, flegmatikus az angol.

Mind ezekből csak az látható, hogy az angolok sem a fáradságot, sem a költiséget nem kimélik csak hogy az angol nemzeti büszkeségén a női test üdeségén, szépségén valahogy csorba ne essék. Tanuljunk tőlük! Ezt mi is utánozhatjuk!

Az Uranil fenyőkövönat most már Romániában is kapható a Dr. Biró gyógyszerertárban Cluj (fötér). Ez a gyógyszerertár van megbízva az egyedárusítással. 1 doboz tartalmaz 10 Capsulát, vagyis 10 furdóra való só ára Lei 120. Tehát 1 furdó 12 Leibé kerül csak. A hatás már az első furdó használatát után meglepően jó.

PETRÓLEUMFÜTÉS

Markó V. gépészmérnök

műszaki irodájában
Cluj, Strada N. Iorga 11 - Telefon 4-53

olcsóbb, kényelmesebb, mint fával. Szagmentes, nem füstöl, kezelése rendkívül egyszerű. Tekintse meg üzemből való felkötézettség nélkül!

29 november 3
onista válogatott...
ber 15-én...
meg...
garázs...
tea...
PETRÓLEUMFÜTÉS...
Markó V. gépészmérnök...
Cluj, Strada N. Iorga 11 - Telefon 4-53

Színház—Művészet

Három rendkívüli előadás a kolozsvári Román Operánál. November hónappal kezdődően a Román Opera igazgatósága megkezdi a rendkívüli előadások tartását híres külföldi vendégekkel, úgy mint az más nagy operáknál szokásos. Az első külföldi vendég Vittorio Fullin, akinek hírneve az új világban is ismeretes azóta, hogy a newyorki „Metropolitain”-ban fellépett. Kolozsvárt vasárnap, november 10-én lép fel először a Trobadourban, további fellépései november 13-án a Tosca-ban és 14-én az „Alarocsbál”-ban. Mind a három előadáson fellép Aca de Barbu, kolozsvári opera kiváló művésznője is, aki hazaérkezett külföldi utazásából. Jegyek már válthatók a „Románia Artistica” színházi ügynökségnél, Piata Unirii (az autóbussz megállónál épült új városi kioszkban), valamint az opera pénztáránál.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Vasárnap délután fél 3 órakor nagyon olesó mozihelyekkel: Gyurkovics-fiúk, (Operette-ujdonság, Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Solthy Györggyel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Helyárak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 82.)
 Vasárnap délután fél 6 órakor: Szőkik az asszony, (Operette-ujdonság, 11-edszer. Sorozatszám 83.)
 Vasárnap este 9 órakor: Régi nyár. (Lengyel Irén vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 12. szám. C. Sorozatszám 84.)
 Hétfőn este fél 9 órakor: Két lány az utcán. (Ujdonság, 2-odsor. Napi bérlet 13. szám. A. Sorozatszám 85.)
 Kedden este fél 9 órakor: Két lány az utcán. (3-adsor. Napi bérlet 13. szám. Sorozatszám 86.)
 Szerdán este fél 9 órakor: Két lány az utcán. (4-edsor. Napi bérlet 13. szám. C. Sorozatszám 87.)
 Csütörtök: Diákszerem. (Operette-revü ujdonság, 12 képben. Először! új díszletekkel, új kosztümökkel! Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Tompa Bélával, Solthy Györggyel, Ihász Aladárral. Premier bérlet 12. szám. Sorozatszám 88.)
 Pénteken: Diákszerem. (Másodsor. Napi bérlet 14. szám A). Sorozatszám 89.)
 Szombaton: d. u. fél 3 órakor: (Obsitos) Operette. Második ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: dr. Kovács S. János. Sorozatszám 90.)
 Szombaton este 9 órakor: Diákszerem. (harmadsor. Bérletszünetben. Sorozatszám 91.)
 Vasárnap d. u. 3 órakor: Borcsa Amerikában. (Operette-repriz, nagyon olcsó mozihelyárakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 92.)
 Vasárnap d. u. 6 órakor: Mit susog a fehér akác? (Operette-ujdonság. Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Solthy Györggyel, Ihász Aladárral. Sorozatszám 93.)
 Vasárnap este 9 órakor: Diákszerem. (Operette-ujdonság negyedsor. Bérletszünetben. Sorozatszám 94.)
 Hétfőn november 11-én: Diákszerem. (ötödsor. Napi bérlet 14. sz. B) Sorozatszám 95.)
 Kedden november 12-én: Diákszerem. (hatodsor. Napi bérlet 14. sz. C). Sorozatszám 96.)
 Szerdán november 13-án: Diákszerem. (hetedsor. Bérletszünetben. Sorozatszám 97.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ

MOZI-MŰSORA:

Vasárnap 3-án d. e. 11 órakor matiné 15 és 10 lej-es helyárakkal. Felhők felett. (Izgalmas kalandor történet Főszereplő: Harry Piel.)

Hétfőn nov. 4-én 3 és félhat órakor. Ujdonság, kolozsvárt először: I. A zsaroló. (hallatlanul izgalmas társadalmi dráma 8 felvonásban). II. Malek mint diák. (7 felvonásos burlesk). III. Pótkép. (Két és félórás kettős műsor). Helyárak: 30, 20 és 10 lei.

Kedden nov. 5-én 3 és félhat órakor. Ujdonság, kolozsvárt először: I. A zsaroló. (Hallatlanul izgalmas új társadalmi dráma). II. Malek mint diák. (7 felvonásos burlesk). III. Pótkép. (Két és félórás kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Szerdán nov. 6-án 3 és félhat órakor. Ujdonság, kolozsvárt először: I. A zsaroló. (Hallatlanul izgalmas új társadalmi dráma 8 felvonásban.) II. Malek mint diák. (7 felvonásos burlesk). III. Pótkép. (Két és félórás kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Csütörtökön nov. 7-én 3 és félhat órakor: I. Heidelbergi diákélet. (Ramon Novaroval és Norma Shearerrel). II. Kadetszerem. (8 felvonásos amerikai történet). III. Pótkép. (Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Pénteken nov. 8-án 3 és félhat órakor: I. Heidelbergi diákélet. (Ramon Novaro és Norma Shearerrel). II. Kadetszerem. (8 felvonásos amerikai történet). III. Pótkép. (Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Szombaton nov. 9-én: Csak egy előadás kezdete 6 órakor. Ujdonság kolozsvárt először: I. A zsaroló. (Hallatlanul izgalmas új társadalmi dráma). II. Kadetszerem. (8 felvonásos amerikai történet). III. Pótkép. (Kettős műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 lei).

Vasárnap d. e. 11 órakor matiné 15 és 10 lej-es helyárakkal: Rin-Tin-Tin. (A legragyogóbb kutyafilm).

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombat 5, 7, és 9 órakor: A titkok tükré. Nagyrendezésű izgalmas bűnügyi dráma. Főszereplők: Felicitas Malten és Fritz Rasp. Előjáték: Amerikai burlesk és a legújabb heti világhírű.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Premier! Syd Chaplin és Betty. Balfour a kabaréban. Szenzációs vígjáték 7 felvonásban. — Előjáték: Amerikai burlesk, melyben amerikai páratlan gyermekszínészi játékszínészek és a legújabb UFA heti világhírű érdekese eseményekkel.

Hétfő 5, 7 és 9 órakor: Syd Chaplin és Betty Balfour a kabaréban. Pompás vígjáték 7 felvonásban.

SELECT-MOZGÓ:

Vasárnap Moszkvai kémnő premier! Márki D'Eoon legendás lovag kalandjai, főszerepekben Liane Haid, Fritz Kortner és Eszterházy Agnes

Hétfő Sofför kisasszony, bájós vígjáték, főszerepekben Mady Christians, Lotte Loring
 Kedd Sofför kisasszony

URANIA-MOZGÓ:

Vasárnap Éjféle Taxi Harry Piel szenzációs kalandjai, műsoron kívül a legújabb híradó.

Hétfő Kiköt a hajó (Második haza) mélyen megható dráma az menekültek életéből főszerepekben Rudolf Schilkraut a legnagyobb tragikus színésze Amerikának
 Kedd Második haza (Kiköt a hajó)

A színházi iroda közleményei

Gyurkovics fiúk, Szőkik az asszony, Régi nyár. Három előadás lesz ma a magyar színházban. Délután félhárom órakor Farkas Imrénének legújabb nagy-sikerű operetteje a Gyurkovics fiúk kerül színpadra szerezésében. Ezt az előadást nagyon olcsó helyárakkal tartják meg. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Félhat órakor az idej

évad óriási sikerű operette-ujdonsága a Szőkik az asszony kerül színpadra. Este 9 órakor pedig a Régi nyár-t adják rendezés helyárakkal, rendezés bérletfolyamatban, a közönség dédelgetett kedvencének Lengyel Irénnek vendégjátékával.

Diákszerem. Nagy estéje lesz a jövő hét csütörtöki nappján a magyar színházban. Hónapokig tartó gondos előkészület után a jövő hét csütörtöki estéjén kintüzték azt az operette-revüt, a melyet az idej évad nagy bombájának tart a színház. A Diákszerem káprázatosabb mulatságosabb, ötletesebb és változatosabb a Miss Amerikánál is. A Diákszerem kiállítására egész gyogyont költött a színház. Uj díszletek, új toillettek, csupa ragyogás, (24 görli, 12 boy egészíti ki a színház rendezés személyzetét. Brilláns szereposztás. A legmodernebb táncok. Csupa slágerszám. Nem szabad elfelejteni ezt a dátumot: **November 7, csütörtök!** Ezen az estén lesz a Diákszerem premijere.

Ma délelőtt 11 órakor: Levegő kállózai, Harry Piellel 15 és 10 lej-es helyárakkal. Brilláns műsora lesz ma délelőtt 11 órakor a magyar színház matinéjének. A Levegő kállózai című izgalmas kalandor-film a fénypontja ennek a matinének a főszerepekben Harry Piellel. Helyárak: 15 és 10 lei.

Hétfőtől nagy premijere a magyar színházban. A magyar színház hétfőn ritka érdekességű gyönyörű premijerrel szolgál a közönségnek. Az európai mozik egyik leghíresebb kolozsvárt még sohasem adott film-ujdonsága a Zsaroló fog bemutatásra kerülni. Hallatlanul izgalmas érdekesítő modern társadalmi dráma. Mellette egy 8 felvonásos Malek-kép fogja szórakoztatni a közönséget. Helyárak rendesen maradtak: 30, 20 és 10 lei.

HOTEL METROPOL BUKAREST

A királyi palotával szemben

Modern komfort

az Uj Kelet minden olvasója

Modern komfort

15% kedvezményt kap a szobaárakban, — ha felmutatja ezt a hirdetést!

VILÁGKÖRÜLI ÚTJA
 Kályháink a sepsiszentgyörgyi gazdasági kiállításon arany éremmel lettek kitüntetve
VASUDVAR BABOS & COMP. Str. R. Maria 21.

Dicsőségnek szárnyán messzire száll a hír, Világ kályháinak királya a

„ZEPHIR”

Több mint 20.000 darab használatban.

10 kgr.
 fával fűt egy normal szobát **24 órán át.**

Még ma kérjen árjegyzéket! Képviselet minden nagyobb helyen. — Gyártja

Szántó Dezső és Fia
 redőny és kályhagyára, Oradea

★
 Acéllemez redőnyök.
 Esslingeni faredőnyök.

ROYAL amerikai írógépek legújabb modeljei szenzációsak

Mielőtt írógépet vásárolna, saját érdekében feltétlenül kérje ezen gép vételkényszer nélküli bemutatását. — **Royal nagy gép 92 betűvel.** — **Royal Portable 88 betűvel.** Minden nagyobb városban képviselve. Vezérképviselet: **Goldstein, Oradea, Str. Avram Jancu 5, Telefon 2-97 szám**

MARIAN

hírneves Jazz és szalonzenekara ma és mindennap

ME TROPOL

Meleg konyha

kávéházban muzsikál! Hideg és meleg ételek, kitűnő fajborok mélyen leszállított árak mellett lesznek kiszolgálva. 11 óra után az uri közönség táncol. Nyitva reggel 5 óráig. Szíves támogatást kérnek a **TULAJDONOSOK**

Szerkesztőség
 Strada Baron L. Pop
 Telefon
 Hírlap telefon
 L. POP FIZET
 Értékére
 félre
 negyedére
 egy hónapra

X. évfolyam
 19
 November
 5690 év Ma

Zár

A kolozsvári Cora a Főter négy sarkán jeleneteknek volt a liberalis párt naggyűlést tartott, Kolozs megye külön köztartott mintegy néven Románia demokráciájának élén egy demokratikus kormány tessebb, mint a amely még — a Mégis a gyűlés utasított vajnikok, tokkal és záptojás kongresszus részve Teljesen érthető politikai párt tagjai ilyen terrorisztikus zeti-parasztpárt koldognak minden közele, ez azonban hiszen a vereség mégis a párt tagjai ki. Nem az első és utolsó eset, hogy liberalisok gyűléseit nem háramlik az is sem a kormányra, pártra. Kár azonban ilyen terror-aktus anyagot szolgáltat nagyon alkalmas a lezze a kormány partumát: a demokráci párt, erejében bizidesség nélkül a gyűléseit. Főlényé zal dokumentálha elesebb ellenfeleir gyűlekezeti szabad nek neki azok a liberalisok gyűléseit ellengyűléseket. De sal megdobálni p az eszköz igazán a parasztpárthoz, a keserű esztendeiben ellen küzdött a leg

A Huggenberg-

A Huggenberg-a kapta a népszavazás tiz százalékot. Nem gazdasági megtéve is felhasználták a korifeusai, hogy számára azt a min mely a demokratik között mindenkor magát a demokráci Győzelemről beszél gyon korai. Ismer többségének érett bizonyosra vehető, jelenlegi kormány a demokratikus hárságtetés mellett ez természetes is, a fondorlatok fo tiz százalék, mely lésehez szükséges negyed részének A legutóbbi válas metország 30 m megsemmisítő töb haladás s a Franc küls szükségesség többség fog érvén a népszavazáson is hogy Huggenberg ban, mégis csufos vedni.

Annál is inkább a Huggenberg-ak is, máris felfigyelt